

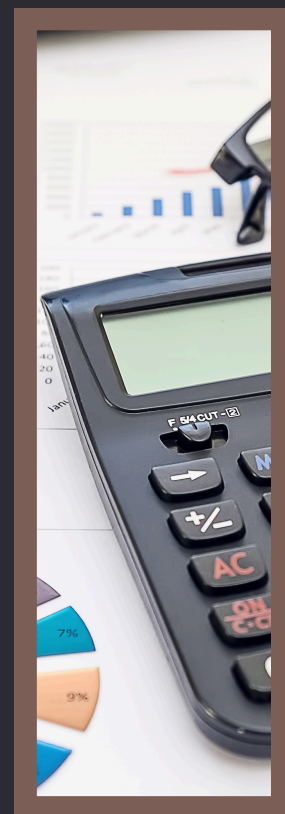
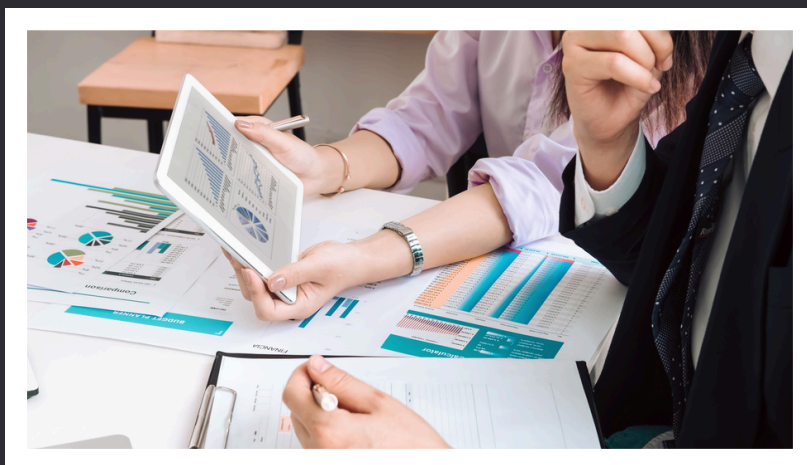
Cofinanțat de
Uniunea Europeană

EFECTUL OCDE

Stadiul analizelor • Modelul econometric •
Efecte estimate • Implicații structurale

ADERAREA ROMÂNIEI LA OCDE

BLOCUL NATIONAL SINDICAL
RADU SOVIANI

IULIE 2026

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

EFECTUL OCDE

Aderarea României la OCDE

Stadiul analizelor • Modelul econometric • Efecte estimate • Implicații structurale

ADERAREA ROMÂNIEI LA OCDE

Iulie 2026

Date: OECD Economic Survey Romania 2026 • INS • Eurostat • BNR • IMF WEO • UNCTAD

CUPRINS

CUPRINS	2
I. Context general și procesul de aderare	4
1.1. Procesul de evaluare tehnică	4
1.2. Decizia Consiliului privind oportunitatea de a adresa României o invitație de aderare la Convenția OECD.....	5
1.3. Elemente de analiză și promisiuni de reformă în România pe parcursul obținerii avizelor Comitetelor de Fond. Așteptări.....	6
II. Poziționarea României față de statele OECD și CEEC	9
2.1. Convergența veniturilor	9
2.2. Piața muncii.....	13
2.2.1. Rata de ocupare a forței de muncă.....	14
2.2.2. Rata de participare a forței de muncă	15
2.2.3. Indemnizațiile de șomaj	16
2.3. Fiscalitate – venituri fiscale totale	17
2.4. Structura fiscală pe categorii	20
2.5. Reforme fiscale prioritare recomandate de OECD.....	21
A. Impozitele pe proprietate	21
B. Taxe de mediu.....	23
C. Sarcina fiscală (Tax wedge) și fiscalitatea muncii.....	25
D. România și munca nedeclarată	28
E. Decalajul de conformitate TVA	30
III. Estimare câștig fiscal din reducerea muncii nedeclarate la media UE-27	31
IV. Sinteza recomandărilor OECD 2026.....	35
V. Modelul econometric – Efectul OECD.....	36
5.1. Obiectivele studiului	37
5.2. Modelul principal: Panel cu Efecte Fixe Bidirecționale (TWFE).....	38
5.3. Extensia dinamică: Event Study	38
5.4. Rezultate anticipate și intervalele de estimare (din literatură de referință)	38
5.5. Efectul asupra spread-ului suveran	39
VI. Rezultate simulate și proiecții 2022–2035.....	40
6.1. Proiecția ISD (% din PIB) — Figura 1	40
6.2. Proiecția spread-ului suveran (pb față de Bund 10Y) — Figura 2	40
6.3. Scenariu contrafactual: aderare 2024 față de 2026	41
VII. Studii de caz: Polonia și Cehia	44

7.1. Cehia: prima țară postcomunistă cu rating investment-grade	44
7.2. Polonia: creștere robustă, condiționată de reforme reale	45
7.3. Lecții pentru România.....	45
VIII. Concluzii.....	46
Procesul de aderare și contextul instituțional.....	46
Poziționarea structurală a României.....	47
Efectele cuantificabile ale aderării	47
Condiționalități critice	47
Avertismente analitice privind recomandările OECD (și implementarea lor)	48
Bibliografie.....	50

I. Context general și procesul de aderare

România țintește să adere la OECD în cursul anului 2026, și să devină al 39-lea stat membru¹ al **Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)**.

Pentru aceasta, România a parcurs un proces complex de evaluare tehnică în cadrul OECD, cu implicații directe asupra politicilor publice și reformelor structurale.

În cadrul acestui proces, în ultima perioadă, recomandările OECD au pus accent pe disciplina fiscală, eficiența cheltuielilor, extinderea bazei de impozitare și modernizarea administrației fiscale. Piața muncii, sustenabilitatea finanțelor publice și calitatea guvernărilor economice apar ca domenii critice în analiza comparativă a situației de fapt din România cu statele OECD și cu statele din Europa Centrală și de Est (CEEC).

Posibila aderare vine cu o întârziere semnificativă față de celelalte state din Europa Centrală și de Est (CEEC), care s-au alăturat Organizației începând cu 1995. Procesul de evaluare a demarat în 2022², prin decizia Consiliului OECD de a invita România să înceapă discuțiile de aderare, în același val cu alte țări candidate precum Argentina (2024), Brazilia (2022), Bulgaria (2022), Croația (2022), Indonezia (2024), Peru (2022) și Thailanda (2024).

Stat CEEC	An aderare OECD	Interval față de România
Cehia	1995	31 ani
Ungaria	1996	30 ani
Polonia	1996	30 ani
Slovacia	2000	26 ani
Slovenia	2010	16 ani
Estonia	2010	16 ani
Letonia	2016	10 ani
Lituania	2018	8 ani
România	2026 (în curs)	

Sursa: OECD; Foaia de parcurs pentru aderarea României – C/MIN(2022)25/FINALⁱ

1.1. Procesul de evaluare tehnică

Pentru a permite Consiliului OECD să ia o decizie în cunoștință de cauză, în perioada 2022–2026 România a făcut obiectul unor analize aprofundate din partea a 25 de comitete de fond ale

¹ <https://www.oecd.org/en/about/members-partners.html>

² [https://one.oecd.org/document/C/MIN\(2022\)25/FINAL/en/pdf](https://one.oecd.org/document/C/MIN(2022)25/FINAL/en/pdf)

OCDE. Fiecare comitet urmează să prezinte Consiliului OECD un aviz oficial la finalizarea analizei tehnice (25 de avize, inițial 26 de avize în foaia de parcurs). Consiliul decide în unanimitate, conform articolului 16 din Convenția OCDE.

- Comitetul pentru Investiții și conduita responsabilă a întreprinderilor
- Comitetul pentru Afaceri Fiscale
- Comitetul pentru Guvernanță Publică
- Comitetul pentru Politică de Mediu
- Comitetul pentru Ocupă Forței de Muncă, Muncă și Afaceri Sociale
- Comitetul pentru Sănătate; Comitetul pentru Politică Educațională
- Comitetul pentru Concurență; Comitetul pentru Politică de Reglementare
- ...alte 17 comitete de specialitate

1.2. Decizia Consiliului privind oportunitatea de a adresa României o invitație de aderare la Convenția OECD

După finalizarea tuturor analizelor tehnice și a celorlalte discuții și după ce România își va fi prezentat Declarația finală, Secretarul General va prezenta analiza și documentele relevante spre examinare Consiliului.

Acestea vor include un raport general privind procesul de aderare, însoțit de recomandarea Secretarului General către Consiliu, Declarația finală a României, avizele oficiale ale tuturor comitetelor care au evaluat România și un raport privind analiza tehnică efectuată de Secretariat cu privire la poziția României față de instrumentele juridice ale OCDE care nu au fost analizate de niciun comitet.

Pe baza acestor documente și a oricăror alte informații relevante, inclusiv luarea în considerare a oricăror aspecte legate de valorile, viziunea și prioritățile comune, Consiliul va decide **în unanimitate**, în conformitate cu articolul 16 din Convenție, dacă va invita România să adere la Convenție, precum și termenii și condițiile acestei invitații.

În cazul în care **decizia Consiliului este pozitivă**, se va semna un Acord de aderare între România și Organizație, care va include, ca elemente principale, Declarația finală a României și decizia Consiliului. Acest acord va fi făcut public.

În ceea ce privește orice instrumente juridice de fond noi sau revizuite adoptate între data deciziei Consiliului OECD de a invita România să adere la Convenția OCDE și data la care

România depune instrumentul său de aderare și devine membru al OCDE, se așteaptă ca România să adere la aceste instrumente la momentul adoptării.

Odată ce invitația de a deveni membru a fost adresată, va reveni României să ia măsurile corespunzătoare la nivel național pentru a ratifica Acordul de aderare și a adera la Convenția OCDE.

Odată ce va fi invitată să devină membru, România va trebui să își finalizeze rapid procedurile interne iar Secretarul General va furniza Consiliului informații actualizate cu privire la progresele înregistrate. În cazul unei întârzieri neprevăzute, Consiliul poate solicita o discuție cu România și poate analiza dacă sunt necesare măsuri suplimentare.

1.3. Elemente de analiză și promisiuni de reformă în România pe parcursul obținerii avizelor Comitetelor de Fond. Așteptări.

În urma raportului OECD din martie 2026³, Organizația a emis o serie de [recomandări](#) pentru România.

Recomandările vin în contextul în care în anul 2025 creșterea economică a încetinit de la **0,9%** (în 2024) la **0,7%**, iar pentru anul 2026, creșterea economică a fost revizuită de la **1%** la **0,1%** (cvasi-stagnare), conform prognozei de primăvară a Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză (CNSP)⁴.

Prezentul studiu sumarizează câteva dintre cele mai importante recomandări, cu implicații directe asupra „efectului OECD”, sau mersului general al economiei post-aderare și al veniturilor populației.

1. România trebuie să sporească eficiența cheltuielilor pentru a consolida finanțele publice și a susține creșterea economică.

- „Recenta reformă a sistemului de pensii – în special prin majorarea vârstei de pensionare pentru femei, limitarea pensiilor speciale și introducerea unor noi reguli de indexare – reprezintă un pas pozitiv către îmbunătățirea sustenabilității sistemului de pensii și încurajarea participării pe piața muncii.”

³ https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/03/oecd-economic-surveys-romania-2026_be38cf27/4844067e-en.pdf

⁴ https://cnp.ro/wp-content/uploads/2026/05/Prognoza-Primavara-2026-2029_mai-2026.pdf

- Consolidarea gestionării și prioritizării investițiilor publice, precum și accelerarea absorbției fondurilor UE rămân, de asemenea, priorități pentru stimularea creșterii economice.
 - În același timp, România se confruntă cu o presiune tot mai mare de a crește cheltuielile pentru sănătate, educație, asistență socială și inovare, pentru a sprijini creșterea economică incluzivă.
- 2. Salariile din sectorul public** reprezintă o pondere tot mai mare din cheltuielile publice, ceea ce **necesită un control mai strict**.

	2022	2023	2024	2025
Cheltuieli curente (mlrd lei)	503,03	574,56	665,12	744,63
Cheltuieli de personal (mlrd lei)	117,68	132,7	164,59	167,71
Chelt de personal/cheltuieli curente (%)	23,39	23,10	24,75	22,52
Cheltuieli de personal raportat la PIB (%)	8,4%	8,3%	9,1%	8,8%
PIB nominal (mlrd lei)	1.409,7	1.604,6	1.759,2	1.916,4
Creștere PIB reală (%)	4,7	2,4	0,9	0,7

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice, *Execuții bugetare 2022-2025⁵* și Comisia Națională de Strategie și Prognoză.⁶

Din analiza datelor centralizate mai sus în prezentul studiu, reiese că în ultimii patru ani, raportat la cheltuielile curente, **cheltuielile de personal** au reprezentat între 22,52% (2025) și 24,75% (2024) **din cheltuielile curente**, cu un vârf în anul 2024, când cheltuielile de personal sau majorat cu circa **32 de miliarde de lei anual, respectiv o majorare anuală de 24%**.

De altfel, din perspectiva dinamicii cheltuielilor de personal, în opinia noastră, **anul 2024 a reprezentat un exces**, nu numai raportat la inflația anului 2024 de 5,1%, dar și din perspectiva veniturilor curente ale bugetului:

- La o creștere nominală a PIB de circa 154,6 miliarde lei în 2024 față de 2023 (**+154,6 miliarde lei**, respectiv 9,6%), cheltuielile de personal s-au majorat cu 24%, ceea ce înseamnă că din plusul nominal de creștere a economiei, **20%** din tot ceea ce a produs în plus economia a fost alocat creșterii cheltuielilor de personal din sectorul public.

⁵ <https://mfinante.gov.ro/domenii/bugetul-de-stat/informatii-executie-bugetara>

⁶ <https://cnp.ro/prognoze-macroeconomice/>

- Din perspectiva alocării veniturilor curente, **excesul din anul 2024 este și mai evident:** veniturile curente au crescut în 2024 față de 2023 cu circa **79 de miliarde de lei**, iar creșterea cheltuielilor de personal a utilizat **40%** din creșterea veniturilor curente.

Așadar, în anul 2024, aproape jumătate din ceea ce a adus creșterea economică ca plus de venituri bugetare a fost alocată creșterii salariilor din sectorul public.

În subsidiar, având în vedere sumele alocate pentru plata dobânzilor la datoria publică în 2024 (36,28 miliarde de lei), putem concluziona că **aproape tot plusul de venituri curente adus de creșterea economică în 2024 (79 miliarde lei)** a fost consumat pe două destinații: salarii mult mai mari în sectorul public și finanțarea datoriei publice.

Or, cum finanțarea datoriei publice este în creștere (dobânzile au crescut la 50,5 miliarde lei în 2025 față de 36,28 miliarde lei în 2024), deși în 2025 cheltuielile de personal (pe fondul înghețării salariilor) s-au redus ca procent din cheltuielile curente (22,52% față de 24,75% în 2024), **în opinia noastră apare mai degrabă că recomandarea OECD privind „controlul mai strict al salarizării din sectorul public” s-ar putea traduce astfel:**

O sugestie de relativă înghețare pe termen mediu a anvelopei salariale, atâta timp cât cheltuielile cu dobânzile nu se plafonează, ori cât timp nu se lărgeste baza de impozitare prin diminuarea muncii la negru și la gri.

- 3. Măsurile privind veniturile ar trebui să vizeze lărgirea bazei de impozitare și îmbunătățirea respectării obligațiilor fiscale.**

Din acest punct de vedere, OECD constată că:

- Impozitele de mediu și pe proprietate rămân sub-utilizate și ar trebui consolidate.
- Impozitul pe venit cu cota unică și o deducere neimpozabilă redusă, alături de contribuțiile ridicate la asigurările sociale, creează sarcini fiscale ridicate pentru persoanele cu venituri mici și limitează redistribuirea și oferta de forță de muncă a lucrătorilor cu venituri mici.
- Reformele menite să sporească echitatea și stimulentele pentru muncă ar putea include majorarea deducerii sau introducerea unui credit fiscal pentru venituri din muncă, alături de o reducere treptată a contribuțiilor la asigurările sociale în timp.
- Reducerea recentă a pragului de impozitare pentru microîntreprinderi este un pas binevenit către **consolidarea impozitării societăților**.
- Digitalizarea în continuare și auditurile bazate pe risc ale administrației fiscale ar contribui la îmbunătățirea aplicării legii și a colectării veniturilor.

II. Poziționarea României față de statele OECD și CEEC

2.1. Convergența veniturilor

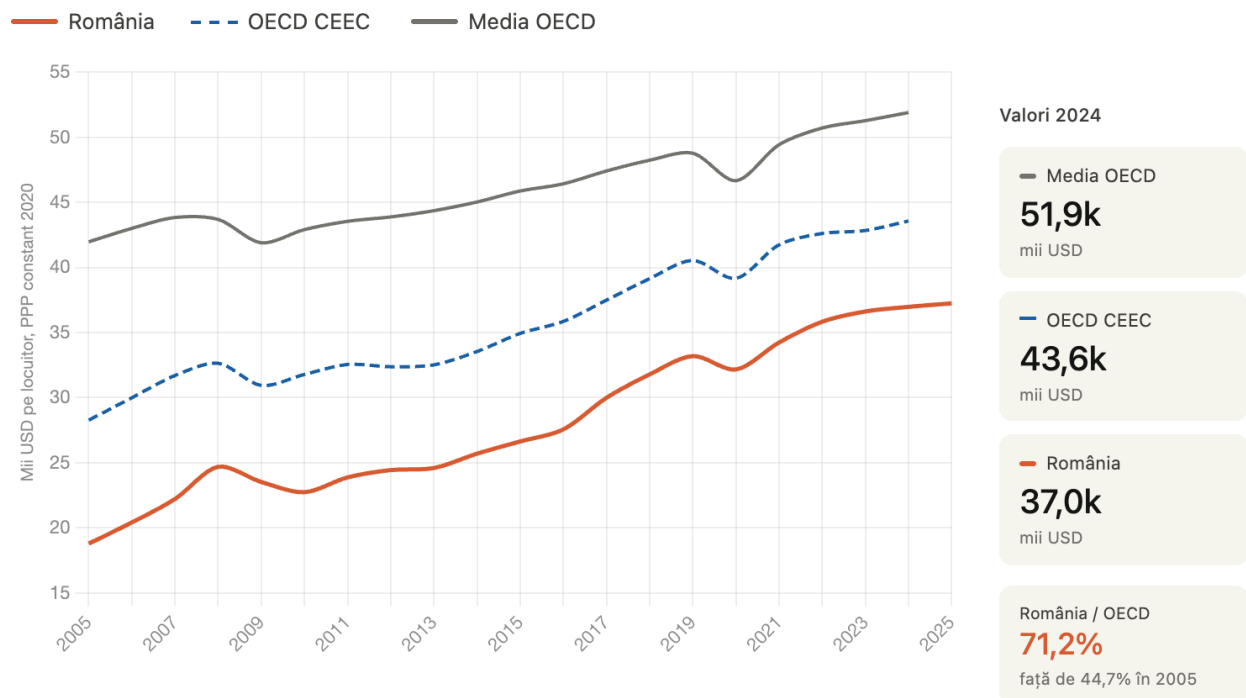
În continuare, prezentul studiu analizează România în comparație cu statele OECD și CEEC, pornind de la datele prezentate în [OECD Economic Surveys: Romania 2026](#).

Convergența reală a României a fost semnificativă între 2010–2023, cu PIB/capita urcând de la circa 53% în 2010 la 71.3% din media OECD în 2023, ca paritate a puterii de cumpărare (PPC).

Începând cu 2023, însă, dinamica relativă a încetat, indicatorul stagnând la 71% între 2023–2025, în timp ce Polonia și Cehia au continuat să convergă. Această stagnare relativă constituie un semnal econometric important: **beneficiile procesului de candidatură la OECD nu se manifestă liniar în absența reformelor structurale de profunzime** (care în esență, nu au existat nici în 2025)

Convergența venitului României cu țările OECD a fost puternică

PIB pe locuitor, mii USD, volume constante PPP, baza 2020

Notă: OECD CEEC reprezintă media neponderată pentru Cehia, Ungaria, Polonia, Republica Slovacă și Slovenia. Datele pentru OECD și OECD CEEC nu sunt disponibile pentru 2025.

Sursă: Baza de date OECD Conturi Naționale. OECD Economic Surveys: Romania 2026 © OECD 2026.

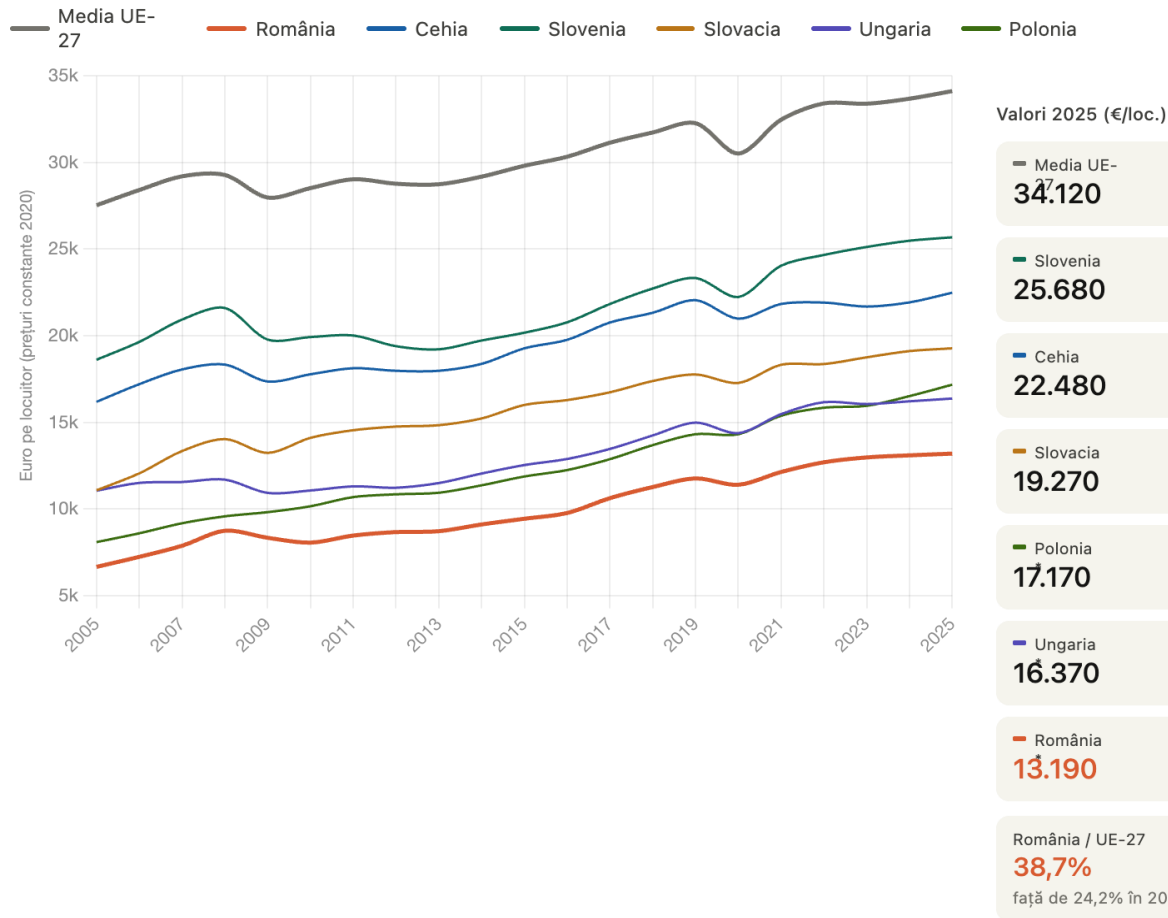
Grafic: PIB/capita România vs. media OECD și CEEC (% din media OECD, PPC, 2010–2024)

În ceea ce privește convergența reală (PIB real/capita), așa cum rezultă din datele [Eurostat](#) consultate în data de 9 iunie 2026, situația este însă mai importantă, din punctul nostru de vedere, în ceea ce privește aderarea la OECD

Convergența PIB real pe locuitor față de media UE-27 și țările CEEC

Euro pe locuitor, volume concatenate la prețuri constante 2020

* Date provizorii pentru România, Polonia și Ungaria (2025). UE-27 și Slovenia: date estimate.
Sursă: Eurostat, indicator sdg_08_10 – Volume concatenate (2020), euro pe locuitor. Actualizat: 9 iunie 2026.

Diferența dintre cele două dinamici (ca paritate a puterii de cumpărare versus convergența PIB real pe cap de locuitor) este extrem de importantă, pentru că:

- Graficul OECD (puterea de cumpărare exprimată în USD ca paritate a puterii de cumpărare) elimină diferențele de prețuri dintre țări. Cu alte cuvinte arată bunăstarea relativă (cât poți cumpăra).
- Graficul Eurostat (la prețuri constante 2020, în euro/locuitor, permite comparații în timp real, eliminând efectul inflației). Cu alte cuvinte, arată cât valorează efectiv producția României față de restul Uniunii Europene, fără ajustări.

Din punctul nostru de vedere, cea de-a doua măsurătoare este mai relevantă pentru posibilele efecte ale aderării României la OECD, pentru următoarele motive:

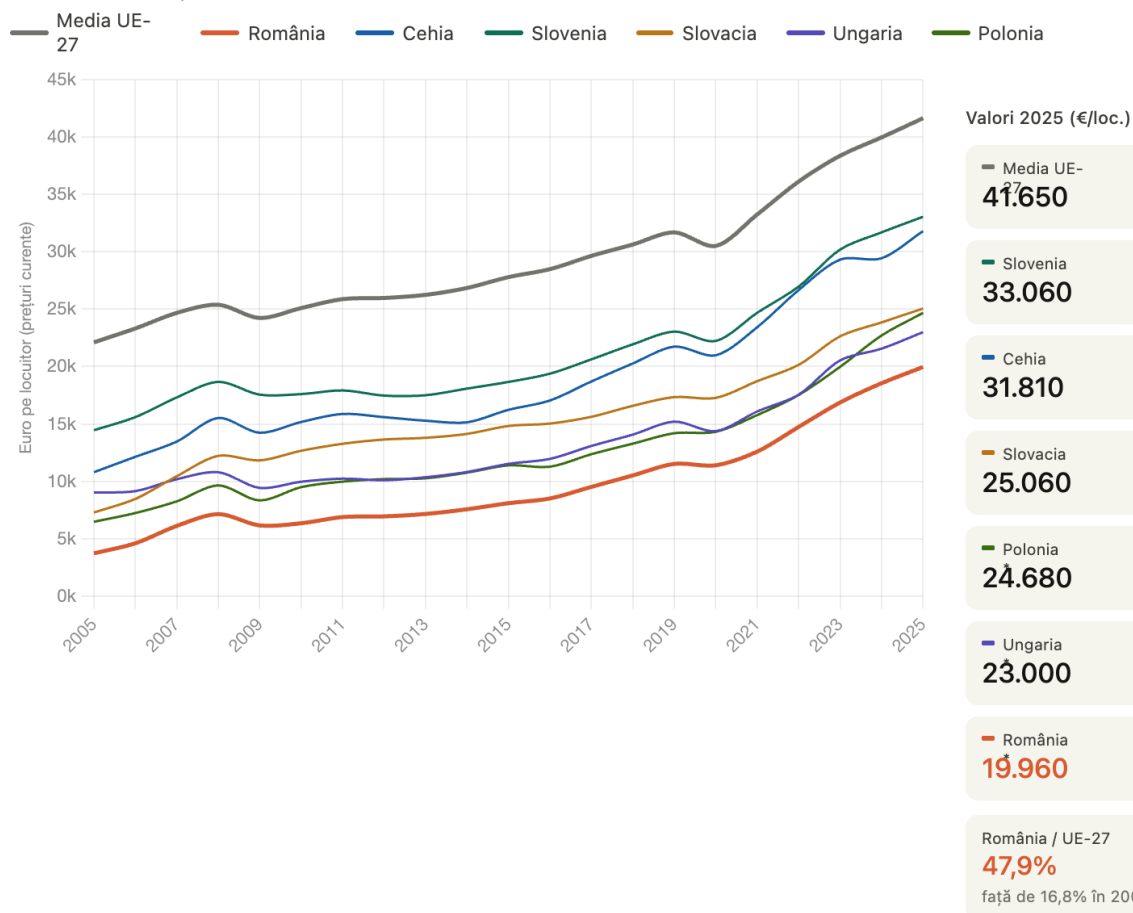

- România funcționează în piața internă europeană în euro (nu în USD ajustat la paritatea puterii de cumpărare), cu alte cuvinte, reflectă convergența de piață.
- Datele nu depind de estimările parității puterii de cumpărare (care se revizuiesc periodic);
- Reflectă mai bine competitivitatea și convergența reală, tocmai parametrii pe care OECD și România doresc să îi îmbunătățească în procesul de aderare.

În continuare, arătăm și convergența nominală (exprimată ca PIB nominal pe locuitor, fără a lua în calcul paritatea puterii de cumpărare):

Evoluția PIB nominal pe locuitor față de media UE-27 și țările CEEC

Euro pe locuitor, prețuri curente

* Date provizorii pentru România, Polonia și Ungaria (2025).

Sursă: Eurostat, nama_10_pc — Prețuri curente, euro pe locuitor (CP_EUR_HAB). Actualizat: 9 iunie 2026.

Ultimele două serii măsoară lucruri diferite și **ambele sunt utile în studiu**, dar cu scopuri diferite:

Seria reală: România la **38,7% din media EU-27** în 2025. Este indicatorul corect pentru convergența structurală pe termen lung. Elimină efectul inflației și al cursului de schimb, arătând cât de mult a crescut volumul real al producției, respectiv volumul fizic al producției per locuitor.

Seria nominală: România, la **47,9% din media UE-27 în 2025**, cu un PIB/capita de 19.960 euro.

Diferența de circa 9 puncte procentuale față de seria reală (38,7% față de 47,9%) reflectă creșterea mai rapidă a prețurilor interne românești față de media UE-27 în perioada post-2020 (prețurile cresc mai rapid și erodează din avantajul comparativ de costuri al economiei românești).

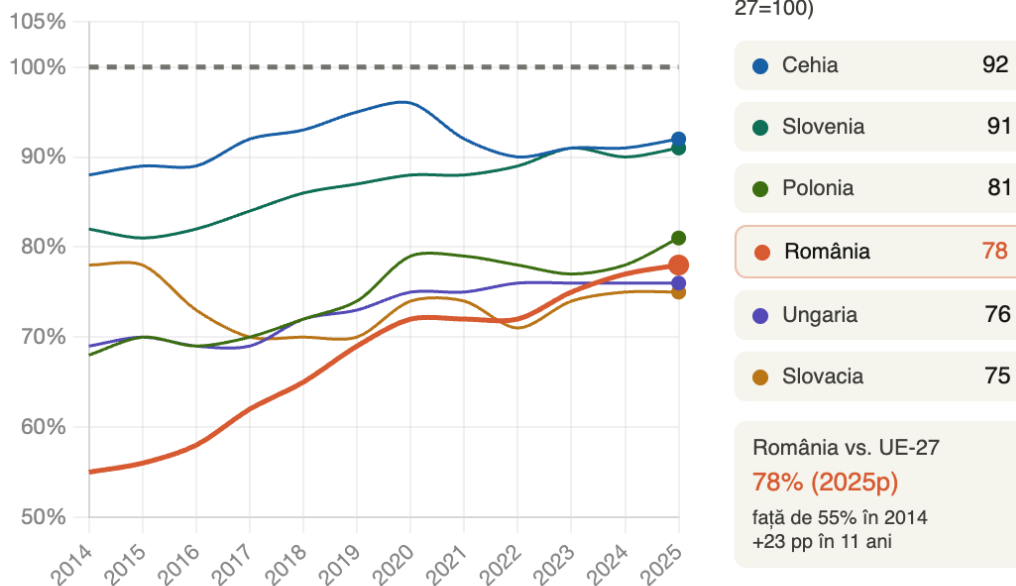
Aceasta este seria relevantă pentru piețele de capital (seria nominală). Randamentele obligațiunilor suverane, costul finanțării externe și profitabilitatea investițiilor directe sunt calculate în prețuri curente și cursuri de piață.

În plus, convergența prețurilor interne spre media europeană (reflectată în creșterea mai rapidă a PIB-ului nominal față de cel real), erodează progresiv avantajul comparativ de cost, factor urmărit îndeaproape de investitorii din industrie și de agențiile de rating.

O a treia serie este cea a parității puterii de cumpărare, relevantă pentru bunăstarea populației și pentru comparația standardelor de viață

Indicatorul PPC (SPC) plasează România la **78% din media UE-27** (față de **47,9%** pe serie nominală). Decalajul de circa **30 de puncte procentuale** între PPC și nominal reprezintă avantajul de costuri pe care România îl menține față de economiile UE avansate, dar care se îngustează pe măsură ce prețurile interne continue să convergă spre media UE.

PIB per capita în paritatea puterii de cumpărare, % din media UE-27 (UE-27=100), 2014–2025

Sursa: Eurostat, tec00114 (VI_PPS_EU27_2020_HAB). Date 2025 provizorii (p). UE-27=100 prin definiție.

Când PPC corectează această diferență de prețuri, România **pare mai bogată** decât este din perspectiva pieței internaționale. Aceasta are implicații directe: venitul nominal în euro al unui român este substanțial mai mic decât al celor din zona CEEC (ale unui polonez, ceh sau slovac), indiferent că puterea de cumpărare internă pare să fie apropiată.

În concluzie, România mai are un avantaj de costuri față de țările CEEC, **dar acesta se erodează pe măsură ce prețurile interne converg spre media UE**.

Ceea ce contează este **convergența reală**, și nu „artificiul” statistic al parității puterii de cumpărare (un indicator cu limite statistice).

Spre exemplu, în anul 2025, creșterea reală PIB din România ⁷a fost una dintre cele mai fragile din Uniunea Europeană (0,7%, cu stagnare în trimestrul III și scădere de 1,9% în trimestrul IV) iar inflația, cea mai mare din Uniunea Europeană (9,7%)⁸, în timp ce câștigul salarial mediu (decembrie 2025 față de decembrie 2024⁹) arată că salariul real a scăzut cu 4,5% (creștere nominală sub inflație). Adică salariații români și-au pierdut din puterea de cumpărare, tocmai dimensiunea pe care indicatorul PPC pretinde că o măsoară și că ar fi crescut.

Ori, în context de cvasi-stagnare a producției și de deteriorare a veniturilor reale (prin creșteri semnificative de prețuri), apare un posibil efect de „umflare” a PIB-ului nominal (marcat drept provizoriu inclusiv în datele Eurostat).

Un indicator de convergență a bunăstării (PPC), care crește de la 77% din media UE-27 ((în 2024) la 78% din media UE-27 în 2025, semnifică mai degrabă că, câștigul nominal al economiei (din inflație) este captat de profituri, dobânzi la datoria publică (rente) și consum guvernamental, și nu de veniturile salariale, tendință susceptibilă de a continua și în 2026.

De aceea, în opinia noastră, pentru evaluarea convergenței efective a bunăstării, seria reală (decalajul față de UE-27) și datele salariale sunt indicatori mai relevanți decât seria puterii de cumpărare.

2.2. Piața muncii

Potrivit datelor prezentate în evaluarea OECD din martie 2026, piața muncii din România prezintă vulnerabilități structurale.

- 1. O primă vulnerabilitate pe termen lung** este reducerea forței de muncă pe termen lung, din cauza îmbătrânirii rapide a populației și emigrării susținute din trecut. Studiul preconizează că rata de dependență a persoane vârstnice va crește cu încă 20 de puncte

⁷ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/pib_tr1r2026_1_0.pdf

⁸ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc12r25.pdf

⁹ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cs12r25.pdf

procentuale până în 2050, ceea ce în esență reprezintă o presiune tot mai mare asupra pieței muncii, a sistemelor de pensii și a finanțelor publice.

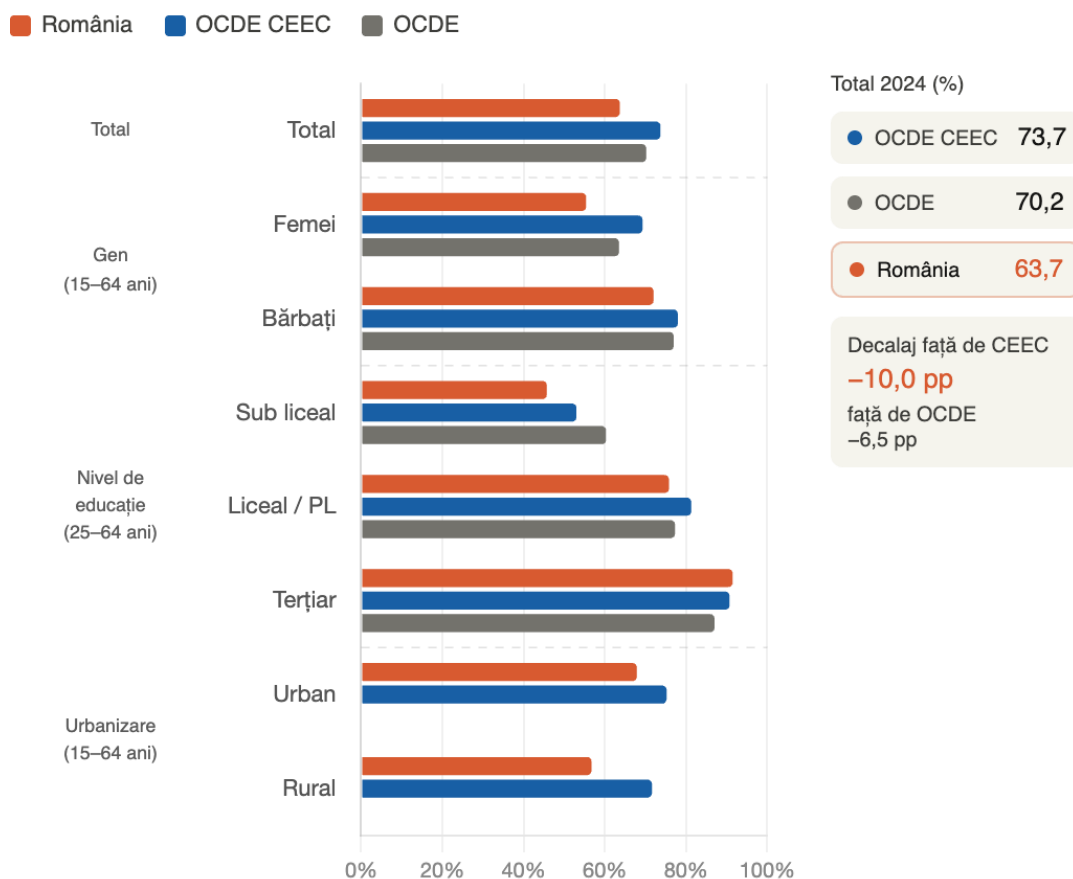
2. O a doua vulnerabilitate este reprezentată de rata generală de ocupare a forței de muncă.

2.2.1. Rata de ocupare a forței de muncă

Rata de ocupare (*eng.* employment rate): **63,7%** în România (față de 70,2% în OECD și 73,7% media CEEC), care se calculează după formulă Angajați / Populație în vârstă de 15-64 de ani;

Din graficul de mai jos se observă că în România, educația terțiară este singura categorie în care depășește atât CEEC cât și media OCDE (91,5% vs. 90,7% CEEC și 87,0% OCDE). Asta înseamnă că problema nu e că românii cu studii superioare nu lucrează, ci dimpotrivă.

Rate de ocupare pentru grupuri specifice — 2024, % din populația subcategoriei

Notă: OCDE CEEC reprezintă o medie neponderată și include Cehia, Ungaria, Polonia, Republica Slovacă și Slovenia. Datele OCDE privind gradul de urbanizare nu sunt disponibile. Datele OCDE privind nivelul de educație se referă la 2023. Rata de ocupare în mediul urban este calculată ca medie a ratelor din orașe și din localități mici și zone suburbane.

Sursa: OCDE Labour Force Statistics Database; OCDE Education at a Glance 2024; Eurostat. Figura 2.3, OCDE Economic Surveys: Romania 2026.

Din grafic, rezultă că deficitele majore în ocuparea forței de muncă sunt în altă parte:

- **Femei (-13,9pp vs. CEEC):** cel mai mare decalaj de gen din grup,
- **Rural (-14,9pp vs. CEEC):** ocupare rurală structural scăzută, legată și de agricultura de subzistență care "absoarbe" populație în statistici dar cu productivitate marginală aproape zero,
- **Sub liceal (-7,3pp vs. CEEC):** deși mai bun decât OECD mediu, rămâne o problemă,
- **Vârstnici 55-64** (din analiza anterioară): pensionare timpurie și excludere din piața muncii.

2.2.2. Rata de participare a forței de muncă

Rata de participare la forța de muncă (LFPR): 68,1% în România (față de 74% media OECD și 78,8% media CEEC) și care se calculează după formula (Angajați + Șomeri activi *care caută activ un loc muncă*) / Populație în vârstă de 15-64 de ani

Rata generală de ocupare (**68,1%** în 2024) rămâne cu 10 puncte procentuale sub media CEEC (**78,7%**) și cu aproape **6pp** sub media OECD.

Dar, așa cum arată datele din Panelul B din graficul de mai jos, deficitele de ocupare forță de muncă față de CEEC **sunt sistematice la toate grupele de vârstă**, dar cele mai mari sunt la:

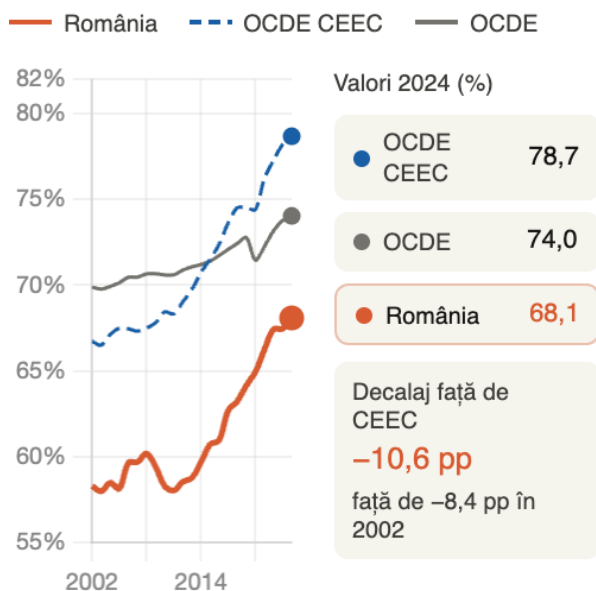
- **15-24 ani:** 19% vs. 27% CEEC vs. 43,4% OECD, România are cel mai îndepărtat decalaj față de media OECD, cu doar 19% populație ocupată în această grupă de vârstă,
- **55-64 ani:** 53% vs. 66% CEEC vs. 65,7% OECD, sugerează pensionarea timpurie în România sau excluderea din piața muncii,
- **25-44 ani:** deficit de aproximativ **9pp** față de CEEC, probabil legat de emigrare și participare scăzută a forței de muncă feminine.

Ratele de ocupare din România rămân sub nivelul țărilor CEEC în toate grupele de vârstă

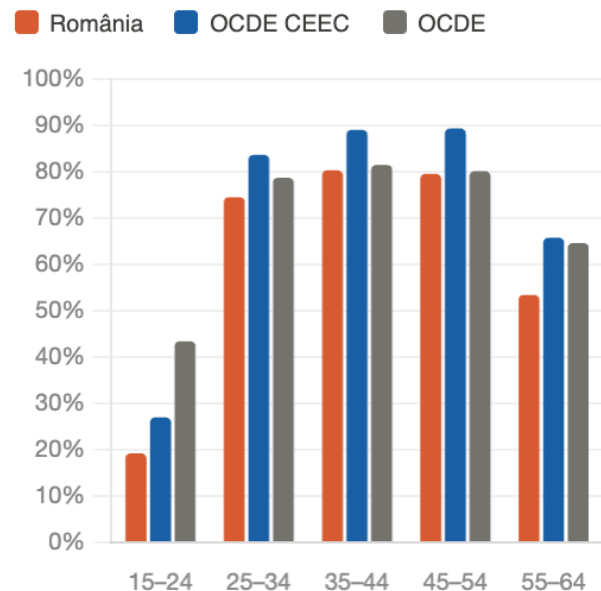
A. Rate de participare la forța de muncă

Forța de muncă ca % din populația de 15–64 ani

B. Rate de ocupare pe grupe de vârstă

2024, % din populația din subcategoria respectivă

Notă: OCDE CEEC reprezintă o medie neponderată și include Cehia, Ungaria, Polonia, Republica Slovacă și Slovenia.

Sursa: OCDE Analytical Database; OCDE Employment and Unemployment by Five-Year Age Group and Sex – Indicators Database. Figura 2.4, OCDE Economic Surveys: Romania 2026.

Din cele două grafice, reținem două observații importante:

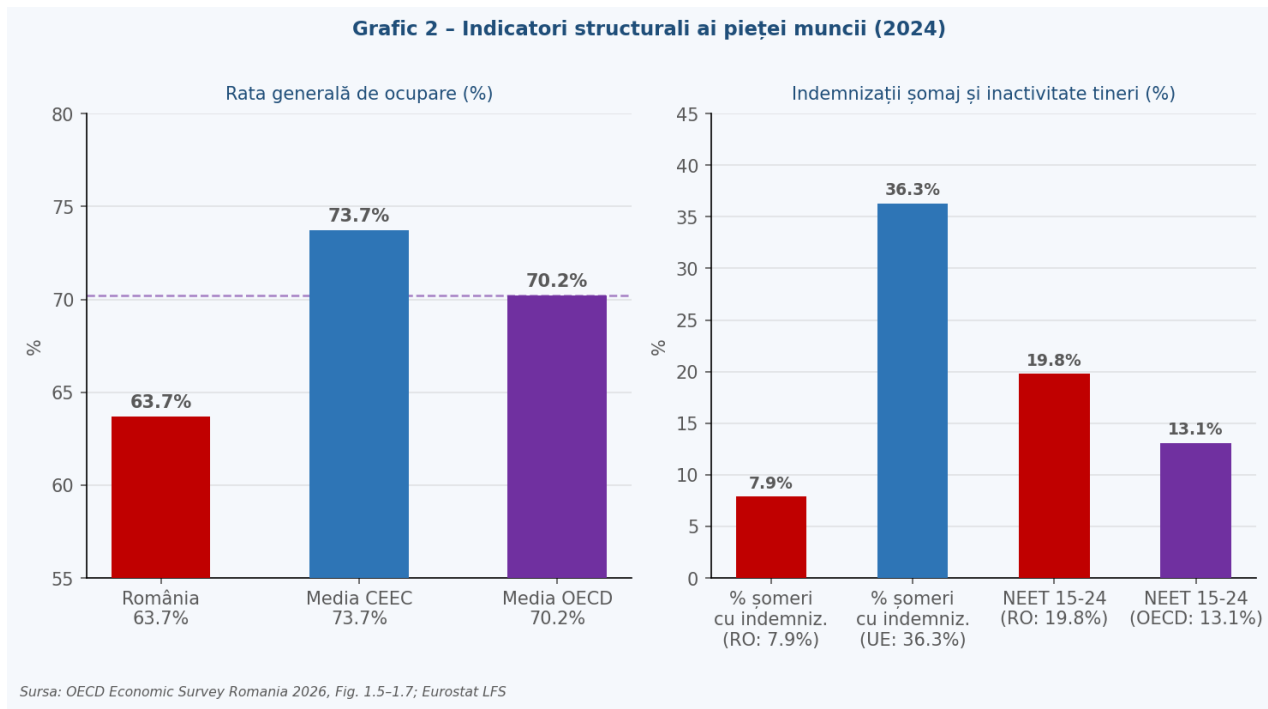
- Datele din Panelul A arată că decalajul de ocupare față de CEEC s-a mărit față de anul 2002, de la **-8,4pp la -10,6pp**, ceea ce arată că în ultimele două decenii, România nu a recuperat teren în fața CEEC în ceea ce privește participarea la forța de muncă, ci a rămas în urmă, chiar dacă participarea forței de muncă a crescut în termeni absoluți.
- Datele din Panelul B arată că la grupele de vârstă 25-34 și 35-44 ani, media OCDE e mai mică decât CEEC. În opinia noastră, aceasta reflectă faptul că țările CEEC au rate de ocupare ridicate în aceste grupe față de restul lumii dezvoltate, nu că România e la standard OCDE.

2.2.3. Indemnizațiile de șomaj

Ratele de înlocuire a veniturilor pentru salariații care devin șomeri se numără printre cele mai scăzute din OCDE (Panoul B din figura de mai jos), ceea ce ar putea afecta eforturile adecvate de căutare a unui loc de muncă și ar putea accentua discrepanța dintre cerere și ofertă

Doar 7,9% dintre șomeri primesc indemnizații, față de 36,3% în UE. Rata NEET – tineri care nu se află nici în procesul educațional și nici în câmpul muncii (19,8%) depășește semnificativ media OECD (13,1%).

Grafic – Indicatori structurali ai pieței muncii: rata de ocupare, indemnizații șomaj, inactivitate tineri (2024)

În concluzie:

Forța de muncă se reduce din cauza îmbătrânirii rapide și emigrării susținute, în condițiile în care ocuparea forței de muncă este semnificativ mai mică decât media OECD și a statelor CEEC. Rata de dependență a vârstnicilor va crește cu +20pp până în 2050.

Așa cum vom arăta în studiu, acest lucru se întâmplă în condițiile în care munca nedeclarată din România reprezintă aproximativ 21,7% din forța de muncă (Autoritatea Europeană pentru Muncă, 2023) iar estimările arată că 62,5% din lucrătorii independenți practică activități pseudo-independente.

Toate acestea conduc la o economie informală, care reprezintă aproximativ 27,1% din valoarea adăugată brută din economie (cea mai mare din UE), potrivit OECD Economic Survey 2026.

2.3. Fiscalitate – venituri fiscale totale

În privința taxelor și impozitelor, așteptările de reforme suplimentare sugerate de OECD prin raportul din martie 2026 de **reforme fiscale** pentru a îmbunătăți eficiența și echitatea sistemului fiscal, precum și pentru a genera venituri fiscale mai mari.

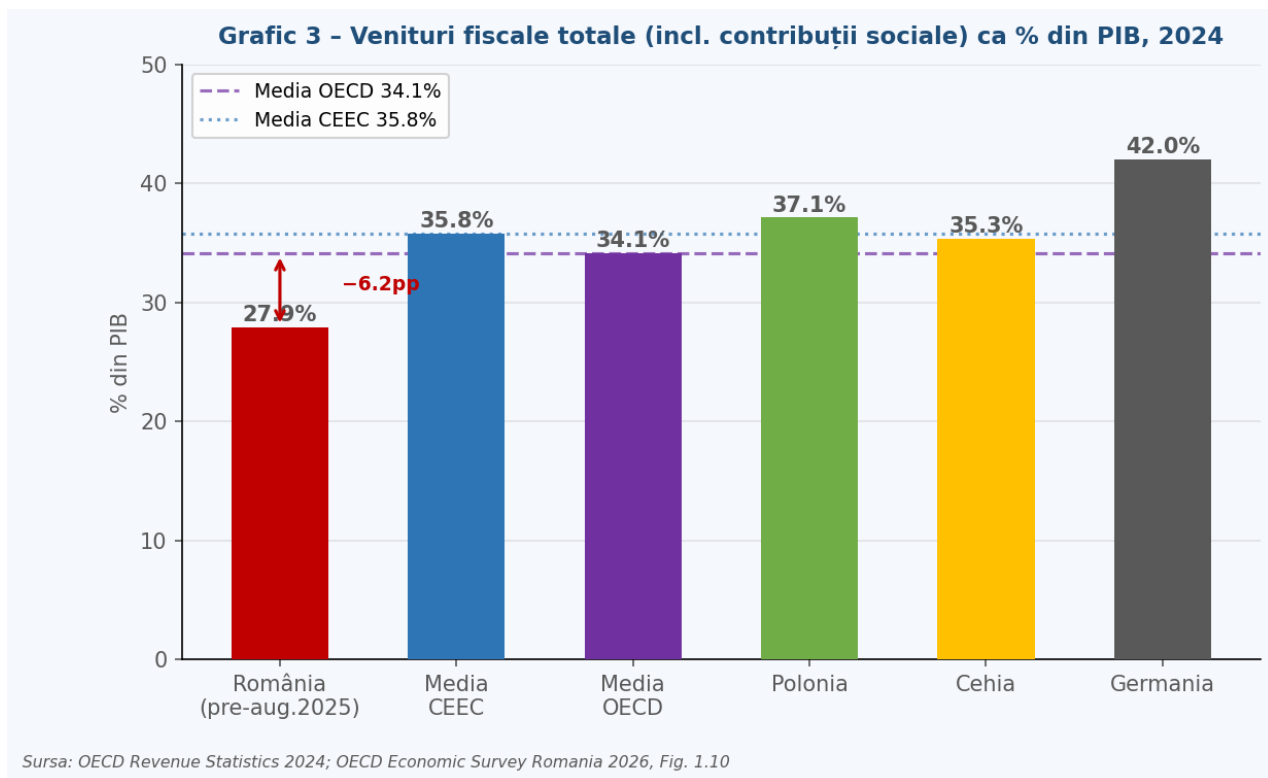
Înainte de majorarea taxelor din 1 august 2025, veniturile fiscale (inclusiv contribuțiile sociale) se situau la **27,9%** din PIB, sub media OCDE (estimată) **de 34,1%** și sub media țărilor din Europa Centrală și de Est (CEEC) de **35,8%** în 2024 (graficul de mai jos).

Așadar, veniturile fiscale totale ale României (27,9% din PIB anterior august 2025) s-au situat cu **6,2pp** sub media OECD (34,1%) și cu aproape **8pp** sub media CEEC (35,8%).

Decalajul reflectă simultan:

- baza de impozitare restrânsă,
- munca informală ridicată și
- conformarea fiscală scăzută.

.... ceea ce, în opinia noastră, **nu trebuie să conducă automat la ideea că România trebuie să majoreze nivelul impozitelor/contribuțiilor pe salarii pentru a recupera față de media CEEC, cele trei de mai sus trebuind să fie principalele direcții de acțiune.**

Grafic – Venituri fiscale totale (incl. contribuții sociale) ca % din PIB, 2024

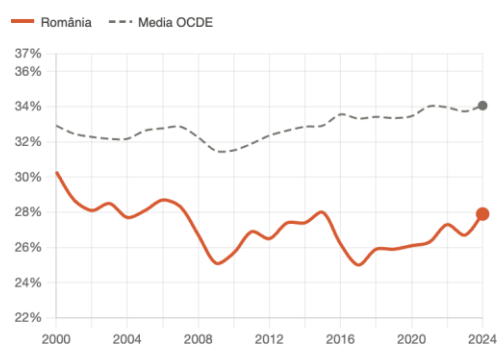
Mai jos, am inclus în grafice două paneluri, pe țările OECD și CEEC

- structura veniturilor fiscale (ca % din PIB),
- Decompoziția veniturilor fiscale.

Veniturile fiscale sunt relativ scăzute și au scăzut în ultimele două decenii

A. Venituri fiscale % din PIB

Valori 2024 (% PIB)

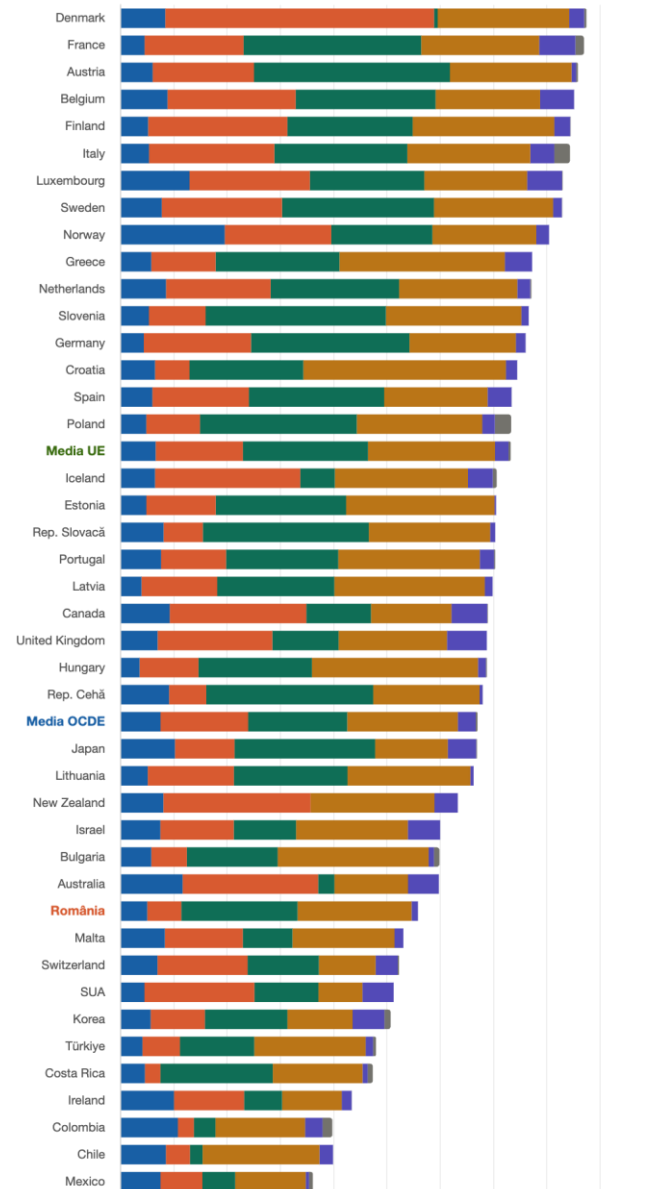
● Media OCDE 34,1

● România 27,9

Decalaj față de OCDE
-6,2 pp
față de -2,6 pp
în 2000

B. Structura veniturilor fiscale — 2024 sau ultimele date disponibile % din PIB

■ Impozit pe profit ■ Impozit pe venit ■ Contribuții sociale ■ Bunuri și servicii ■ Proprietate
■ Alte impozite

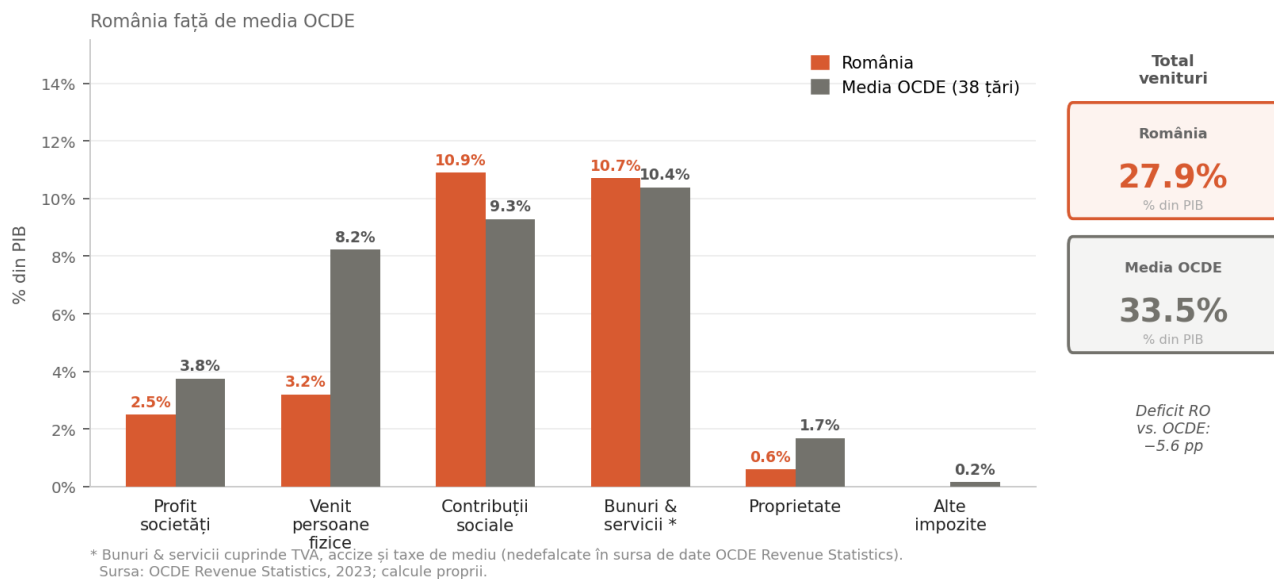

2.4. Structura fiscală pe categorii

Decompoziția veniturilor fiscale evidențiază două asimetrii majore față de media OECD: impozitul pe venitul persoanelor fizice este cu **5 puncte procentuale ca procent din PIB**, sub media OECD (**3,2% vs. 8,2%**), în timp ce contribuțiile sociale depășesc media OECD cu **1,6 pp** (10,9% vs. 9,3%). Impozitele pe proprietate (0,6%) și pe profiturile societăților (2,1%) sunt de asemenea sub medie, cu sublinierea că impozitele pe proprietate sunt înainte de majorarea de la 1 ianuarie 2026.

Structura veniturilor fiscale pe categorii, 2023 (% din PIB)

Note metodologice:

- Datele din baza de date OECD nu separă taxele de mediu ca și categorie distinctă. Acestea sunt incluse în coloana „Taxes on goods and services” (care cuprinde TVA, accize și taxe de mediu împreună)
- Diferența mediei OECD în graficul de mai sus față de precedentul (33,5% față de 34,1%) nu este o eroare, ci se referă la ani diferiți (pentru 2023 există date finale cu acoperire completă pentru cele 38 de state OECD iar pentru 2024 există încă estimări preliminare pentru unele state OECD din baza de date)

Graficul de mai sus arată România și media OECD grupate pe șase categorii fiscale. Ce diferențe există:

- **Contribuții sociale:** România era de fapt **peste media OECD**, înainte de extinderea bazei de contribuții CAS de la 1 august 2025 (pentru pensiile peste 3.000 de lei, pentru indemnizațiile de maternitate, etc.)

- **Impozitul pe venitul persoanelor fizice:** este unde decalaj masiv față de media OECD (**3,2%** în România față de 8,2% OCDE), reflectând: cota unică de impozitare, munca informală, fiscalizarea pe alte „căi a veniturilor din muncă”. Datele sunt de asemenea de dinainte de majorarea impozitului pe dividende de la 10% (în 2025) la 16% (în 2026)
- **Impozitul pe profitul societăților:** Media României (**2,5% din PIB**) este ușor sub media OECD (**3,9% din PIB**)
- **TVA și consum:** România este peste media OECD (**10,7%** față de 10,4%), înainte de majorarea TVA de la 1 august 2025.

Referitor la aceste date putem concluziona că:

- Conformarea fiscală slabă, munca informală și evaziunea fiscală răspândită continuă să restrângă baza de impozitare, lăsând România cu cel mai mare decalaj de conformitate la TVA din UE (**29,5%** în 2024) și venituri nedeclarate sau subdeclaratate pe scară largă.
- Fiscalitatea relativ ridicată pentru persoanele cu venituri mici descurajează angajarea formală, iar impozitul pe venit cu cota unică și contribuțiile sociale uniforme nu contribuie semnificativ la reducerea inegalității veniturilor.

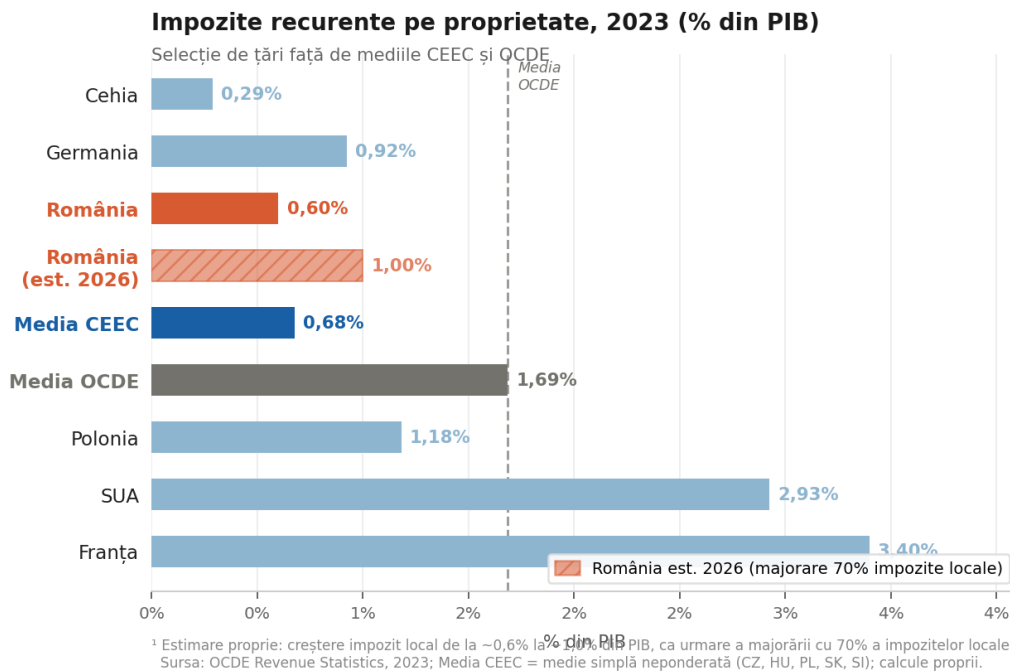
Veniturile combinate din impozitul pe venit și din contribuțiile sociale nu sunt totuși foarte îndepărtate de media OECD (În România impozitul pe venit + contribuțiile sociale reprezintă circa **14,1% din PIB**, față de **17,5%** media OECD), decalaj care în condițiile lărgirii bazei de impozitare (atragera spre fiscalizare a muncii informale), ar putea fi redus semnificativ.

2.5. Reforme fiscale prioritare recomandate de OECD

A. Impozitele pe proprietate

OECD recomandă creșterea veniturilor din impozitele pe proprietate și trecerea la valoarea de piață.

Graficul de mai jos arată că majorarea din ianuarie 2026 (+70%) plasează deja România peste media CEEC.

Graficul arată poziția României la 0,60% peste Cehia dar sub Germania și media CEEC, cu bara estimată 2026 la 1% din PIB (hașurată).

Franța (3,40%) și SUA (2,93%) sunt superioare, Polonia (1,18%) depășește deja media CEEC. Linia punctată marchează media OCDE (1,69%) ca referință vizuală.

Așadar, argumentul OECD privind „subutilizarea” impozitelor pe proprietate este parțial depășit de realitate începând cu ianuarie 2026. Majorarea de aproximativ 70% plasează România în topul a 17–18 state OECD la ponderea acestor impozite.

Cum motivează OECD:

- Legăturile slabe dintre impozitele pe proprietate și valorile reale ale locuințelor, combinate cu rate de impozitare scăzute, limitează atât potențialul de venituri, cât și echitatea fiscală. Veniturile din impozitul pe proprietate au reprezentat doar 0,6% din PIB în 2024, mai puțin de jumătate din media OCDE.
- România ar trebui să avanseze cu planurile de trecere la o bază de impozitare pe valoarea de piață pentru toate impozitele recurente pe proprietate.
- În România, valoarea impozabilă a locuințelor și a terenurilor rămâne în continuare bazată în mare parte pe suprafață.

Ce recomandă OECD:

- trecerea către **impozitarea proprietăților pe baza valorii de piață**, printr-un model robust de evaluare în masă, susținut de date cadastrale și notariale cuprinzătoare și de sistemele administrative asociate. Un proiect al Băncii Mondiale este în curs de

desfășurare pentru dezvoltarea unei astfel de platforme digitale care să permită autorităților locale să calculeze automat valorile de piață pe baza datelor reale privind tranzacțiile. Odată implementate, evaluările ar trebui actualizate periodic.

- Revizuirea structurii cotelor de impozit pe proprietate și eliminarea facilităților. În prezent cotele de impozitare pentru proprietățile rezidențiale sunt între 0,08% și 0,2%. **Aceste intervale ar putea fi majorate progresiv.**
- Evaluarea la valoarea de piață ar trebui introdusă treptat. Având în vedere ponderea ridicată a proprietarilor de locuințe, printre care se numără numeroși beneficiari de venituri mici, precum și un stoc considerabil de locuințe rurale în stare proastă de întreținere, discrepanțele dintre valoarea proprietăților și veniturile proprietarilor pot impune adoptarea unor măsuri de sprijin specifice. Acestea ar putea lua forma unei scutiri fiscale pentru gospodăriile cu venituri mici până la un anumit prag sau a unei amânări a impozitului până la vânzarea proprietății (cum a făcut Irlanda în 2013).

*

B. Taxe de mediu

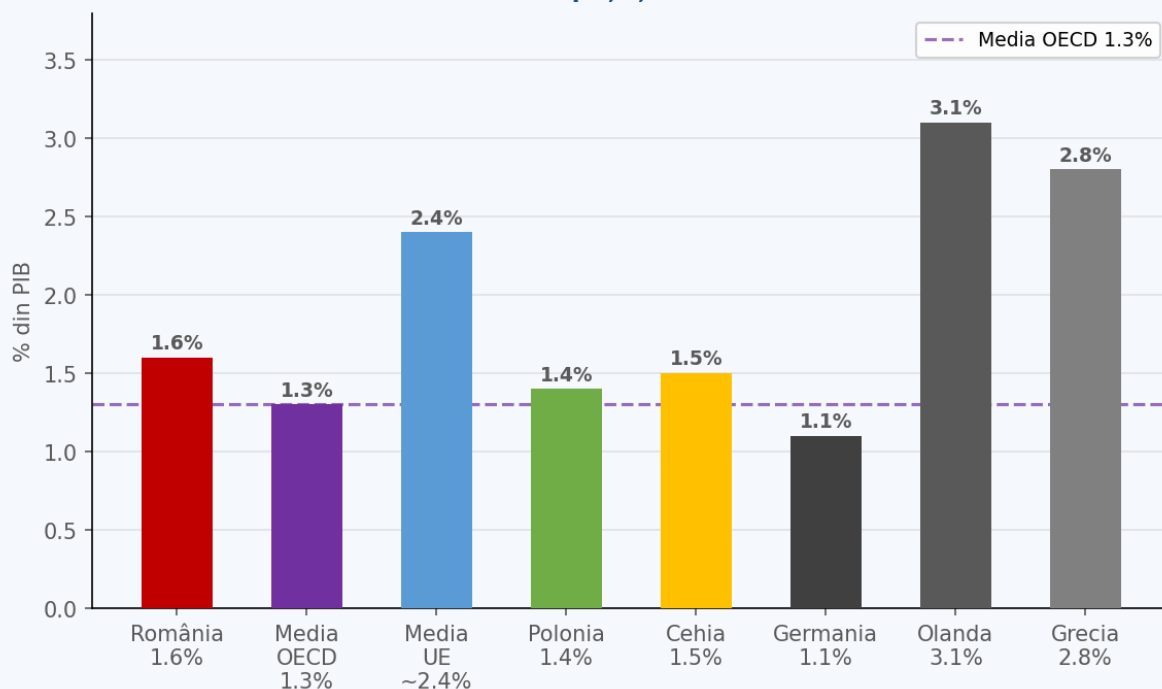
România depășește deja media OECD la taxele de mediu ca % din PIB (1,6% față de 1,3%). Cu toate acestea, OECD recomandă creșterea accizelor la energie pentru a reduce consumul și a sprijini tranziția energetică.

„Cu toate acestea, ratele de impozitare a energiei rămân prea scăzute pentru a reduce în mod eficient consumul de energie și a sprijini tranziția către surse de energie curată, iar creșterile acestora sunt determinate în mare măsură de consumul mai ridicat și de parcul auto în creștere.”

... recomandarea pare să se bazeze pe interpretări subiective, întrucât taxarea carburanților, după a treia majorare de accize (ianuarie 2025, august 2025, ianuarie 2026, și o ușoară scădere în aprilie 2026), prețul combustibililor din România nu mai este chiar “scăzut”.

Grafic 6 - Venituri din taxe de mediu (% PIB, 2023)
România depășește media OECD

Sursa: OECD Environmental Fiscal Reform Database; OECD Economic Survey Romania 2026, Fig. 1.16

Grafic – Venituri din taxe de mediu ca % din PIB, 2023 – România depășește media OECD

După trei majorări de accize (ian.2025, aug.2025, ian.2026), prețul combustibililor din România nu mai este «relativ scăzut» față de media UE. Recomandarea OECD reflectă o analiză din 2024, anterioară acestor modificări.

Fundamentare OECD:

“Accizele și prețurile implicite ale carbonului sunt scăzute, inegale între combustibili și slăbite de subvenții în timp ce tratamentul preferențial acordat motorinei în comparație cu benzina este nejustificat din punct de vedere ecologic.

“În ciuda creșterilor recente, accizele la motorină – și, într-o măsură mai mică, la benzină – rămân relativ scăzute, în timp ce gazul natural și cărbunele, responsabile pentru peste jumătate din emisiile provenite din arderea combustibililor, sunt impozitate foarte puțin.”

Alinierea prețurilor combustibililor fosili la costurile lor externe totale ar putea genera venituri semnificative, de până la 1,3% din PIB până în 2030 (Banca Mondială, 2023).

Accizele la benzină și motorină au fost majorate cu 6% în ianuarie 2025 și cu 10% în august 2025. Autoritățile ar trebui să ia în considerare o creștere mai rapidă decât cea planificată în prezent

în cadrul planului multianual de majorare a accizelor la carburanți, prevăzut prin lege până în 2027, și să-și extindă eforturile dincolo de 2027.

Alte măsuri:

- majorarea taxelor legate de deșeuri în municipalități.
- Implementarea integrală a taxei planificate pentru camioanele grele (TollRo), prevăzută pentru iulie 2026
- Dezvoltarea unor taxe suplimentare de utilizare a drumurilor pentru autoturisme, ideal prin pregătirea pentru taxarea utilizării drumurilor pe baza kilometrajului
- România ar trebui să stabilească o strategie clară pentru eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili, care slăbesc semnalele prețului carbonului, încurajează utilizarea ineficientă a energiei și impun costuri fiscale semnificative. Acestea includ stimulente fiscale și transferuri directe pentru cărbune, gaze naturale și încălzire urbană, adesea prin intermediul întreprinderilor de stat (Banca Mondială
- Ratele reduse de TVA de 11% (anterior 5%) se aplică, de asemenea, încălzirii urbane și lemnului de foc, în loc de rata standard de 21% (anterior 19%).
- În plus, reduceri suplimentare ale taxelor pe combustibili se aplică în agricultură, pescuit și silvicultură, în special prin scheme de rambursare a accizelor la motorină. Gvernul nu dispune de date complete privind amploarea acestor măsuri de sprijin, dar estimările prudente le situează la cel puțin 0,4% din PIB înainte de schimbările recente
- România ar trebui, de asemenea, să elimine plafoanele prețurilor de vânzare cu amănuntul la gaz, care au fost instituite în urma crizei energetice. Plafonul prețului energiei electrice pentru gospodării a fost eliminat în iulie 2025. Dacă prețurile energiei cresc din nou, un sprijin la venit țintit și temporar – cum ar fi transferurile forfetare decuplate de consum – ar proteja mai bine gospodăriile vulnerabile, menținând în același timp semnalele de preț.

Concluzii:

Deși taxele pe mediu aduc mai mult ca procent din PIB față de media OECD, recomandarea OECD este de majorare (semnificativă) a acestora

*

* * *

C. Sarcina fiscală (Tax wedge) și fiscalitatea muncii

OECD subliniază că **impozitarea veniturilor personale nu este progresivă și generează o povară fiscală ridicată pentru cei cu impozit pe venit.**

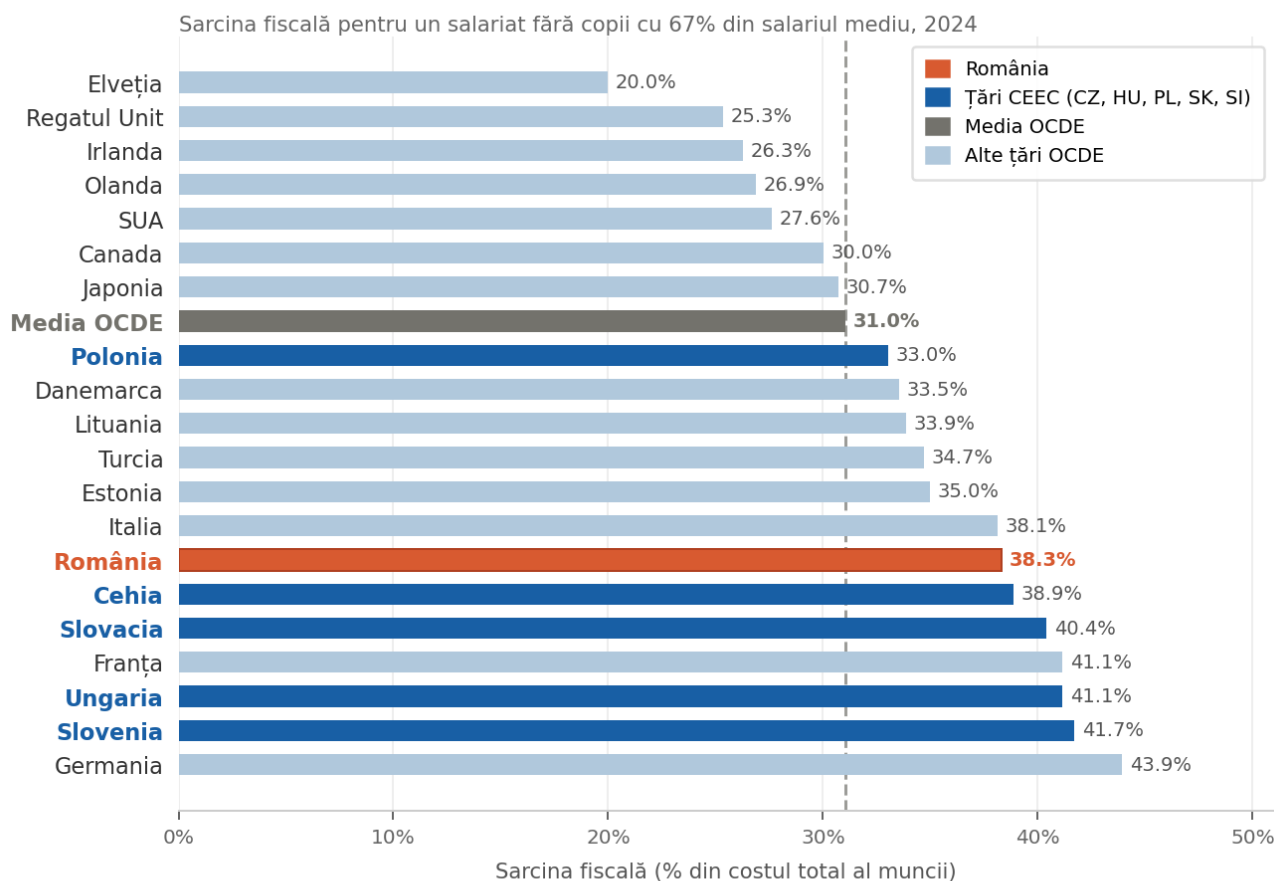
Sistemul actual de impozit pe venit și contribuții sociale generează o sarcină fiscală (tax wedge) de **38,3%** pentru un salariat cu venituri de 67% din salariul mediu, peste media OECD de **31%**. Fără deduceri, sarcina combinată efectivă ajunge la **41,5%**.

Spre exemplu, la valoarea câștigului salarial mediu brut comunicat din INS¹⁰ pentru luna aprilie 2026, respectiv 9.740 lei, referința de 67% din salariul mediu înseamnă un salariu mediu brut de **6.526 de lei**.

Fără deducere personală, un salariat cu salariul brut de 6.526 de lei plătește lunar către stat (fără Contribuția Asigurătorie pentru Muncă plătită de angajator), suma de **2.709 lei**, respectiv 41,5% din salariul său brut, astfel

- 1.632 de lei Contribuție de Asigurări Sociale (CAS), respectiv o cotă de 25%
- 653 de lei Contribuție de Asigurare Socială de Sănătate (CASS), respectiv o cotă de 10%
- 424 de lei impozit pe venit

Sarcina fiscală este relativ ridicată pentru salarii mici

Notă: Sarcina fiscală reprezintă diferența dintre costul total al muncii suportat de angajator și salariul net primit de angajat.
Sursa: OCDE Taxing Wages Database; Eurostat, 2024.

Ce recomandă OECD:

¹⁰ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cs04r26.pdf

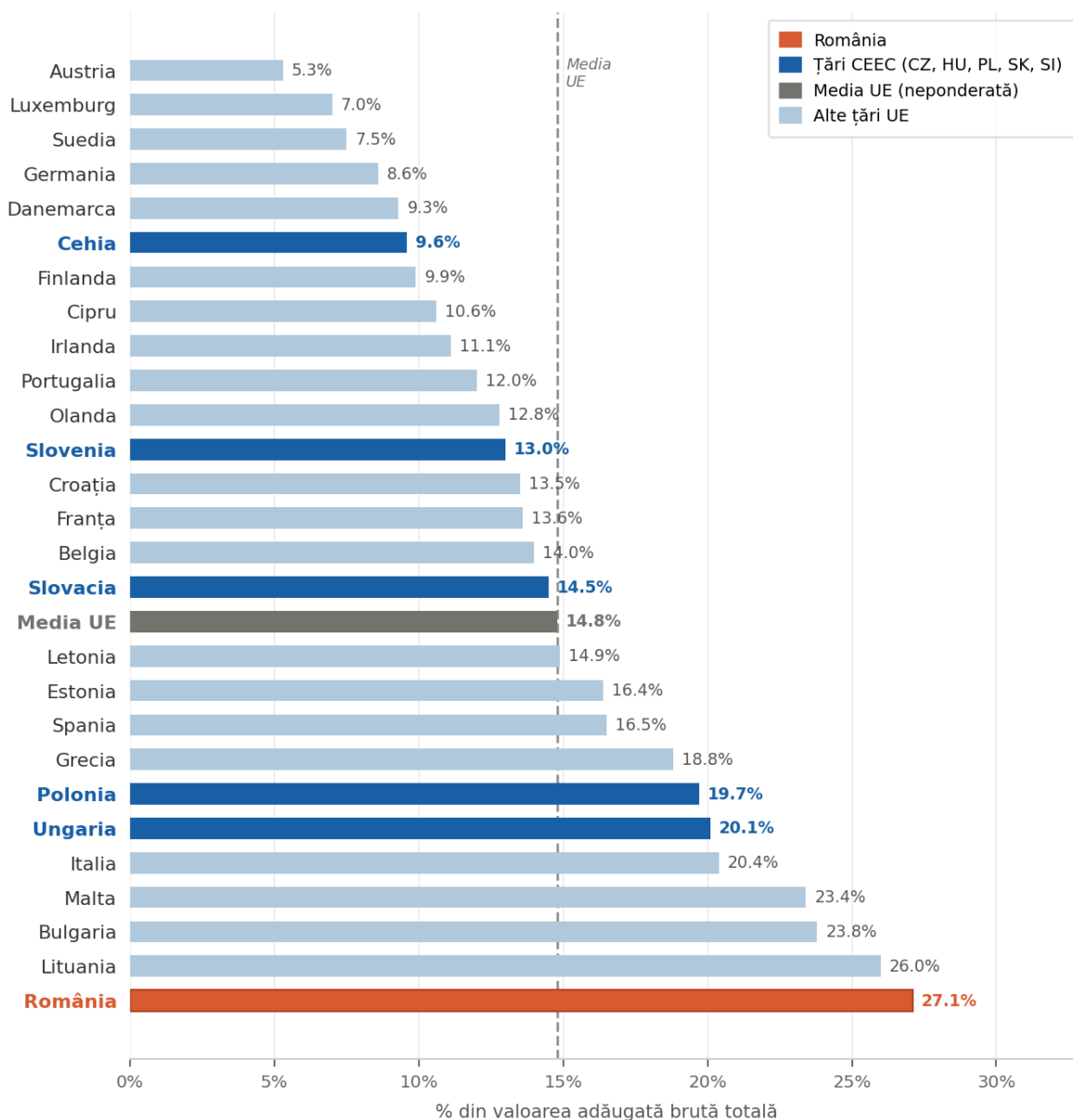
„Îmbunătățirea impozitării, în special prin rate de impozitare progresive pentru veniturile mai mari, cât și de consolidare a stimulentei pentru muncă, în special pentru persoanele cu venituri mici”

În opinia noastră, o eventuală impozitare progresivă a impozitului pe venit (spre exemplu 10-16-20%), fără reducerea concomitentă a CAS/CASS, ar putea plasa România la cel mai ridicat nivel de sarcină fiscală din OECD, depășind Germania.

Alternativa la progresivitate rămâne, în opinia noastră, detectarea și sancționarea muncii nedeclarate, proces care este în prezent izolat și inefficient.

Munca nedeclarată reprezintă o pondere ridicată din valoarea adăugată brută

Munca nedeclarată în sectorul privat ca % din valoarea adăugată brută totală, 2019

Notă: Media UE este o medie neponderată. Sursa: Francic, Horodnic și Williams (2023).

*

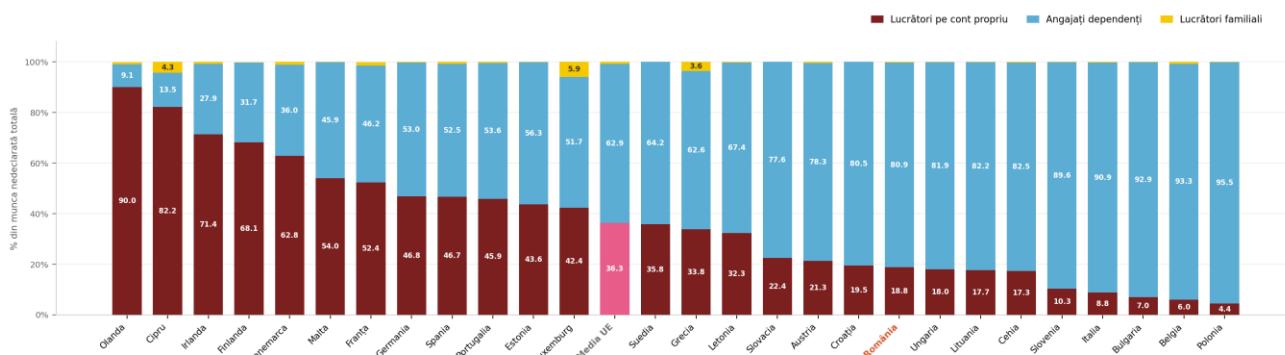
D. România și munca nedeclarată

Potrivit unui studiu publicat în 2023¹¹ de Autoritatea Europeană pentru Muncă realizat de Francic, Horodnic și Williams - *Study on the extent of undeclared work in the EU, ELA*), România ocupă primul loc în UE pe ambii indicatori în ceea ce privește munca nedeclarată.

Cu **21,7% din aportul total de muncă** din sectorul privat nedeclarat și **27,1% din valoarea adăugată brută (VAB)** generată fără să fie fiscalizată, România se situează semnificativ peste media UE (aproximativ 14,8% VAB) și peste toate celelalte state membre.

Profilul muncii nedeclarate din România este structural diferit față de Vestul Europei. Dacă în țări ca Olanda sau Cipru fenomenul este concentrat în rândul lucrătorilor independenți (peste 80% din totalul muncii nedeclarate), în România **80,9% din munca nedeclarată provine de la angajații dependenți** - adică salariați cu contracte nedeclarate sau cu salarizare parțial "la negru", și doar **18,8%** de la independenți.

Muncă nedeclarată pe tip de angajare, estimări LIM 2019

Notă: Valorile pentru UE sunt medii neponderate. Sursa: Francic, Horodnic și Williams (2023), ELA.

Paradoxul apare la nivel de rate: **62,5% din munca independenților (lucrători de cont propriu)** și **60,1% din munca lucrătorilor familiali** din România sunt nedeclarate, cele mai ridicate rate din UE pentru aceste categorii.

¹¹ <https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2023-03/Study-on-the-extent-of-undeclared-work-in-the-EU.pdf>
Efectul OECD – Aderarea României la OECD | Raport Final

Muncă nedeclarată în sectorul privat în UE, estimări LIM 2019

Țară	% din aportul total de muncă în sectorul privat				% din VAB (sector privat)
	Total	Lucrători pe cont propriu	Angajați dependenți	Lucrători familiali	
România	21.7	62.5	18.8	60.1	27.1
Lituania	20.8	35.9	19.1	33.7	26.0
Bulgaria	19.3	12.2	20.2	4.5	23.8
Malta	17.9	45.6	10.4	63.0	23.4
Ungaria	16.0	25.0	14.8	35.0	20.1
Polonia	16.0	4.6	18.1	5.7	19.7
Letonia	14.0	55.8	10.2	59.9	14.9
Grecia	12.6	13.3	12.2	14.9	18.8
Italia	12.6	4.1	16.1	2.4	20.4
Estonia	12.2	43.5	7.8	40.7	16.4
Slovacia	12.1	15.9	11.3	3.3	14.5
Franța	11.8	48.9	6.3	55.9	13.6
Belgia	10.8	3.6	12.3	14.0	14.0
Slovenia	10.8	9.2	11.0	9.2	13.0
Croația	10.7	21.4	9.5	34.6	13.5
Danemarca	8.6	54.7	3.4	52.0	9.3
Cipru	8.6	65.2	1.3	62.2	10.6
Finlanda	7.8	43.7	2.8	39.5	9.9
Portugalia	7.5	21.1	4.8	20.2	12.0
Irlanda	7.3	31.7	2.4	30.2	11.1
Cehia	7.0	6.8	7.1	2.6	9.6
Spania	6.7	14.5	4.5	14.0	16.5
Luxemburg	6.7	48.0	3.7	68.9	7.0
Suedia	5.3	15.8	3.9	2.1	7.5
Austria	5.1	10.7	4.4	10.9	5.3
Olanda	4.8	22.0	0.5	16.3	12.8
Germania	3.9	15.9	2.4	5.0	8.6

Notă: Valorile reprezintă ponderea muncii nedeclarate din aportul total de muncă al fiecărei categorii de lucrători.
Sursa: Franic, Horodnic și Williams (2023), Study on the extent of undeclared work in the EU, ELA.

Că angajații dependenți domină totuși compoziția totală a muncii nedeclarate se explică prin volumul lor mult mai mare în economie.

Aceasta indică o economie informală generalizată, nu concentrată într-o singură categorie, cu implicații fiscale și sociale semnificative în contextul aderării la OCDE.

Ca precizări metodologice arătăm că studiul este realizat pe estimări LIM (Labour Input Method) – Metoda aportului de muncă – una dintre principalele metode de estimare a economiei informale.

Anul de referință al studiului publicat în 2023 este 2019, an pre-COVID, considerat în mod natural de autori ca reflectând structura normală a economiilor, înainte de distorsiunile pandemice.

De altfel, același studiu arată că în România munca nedeclarată în sectorul privat ca procent din Valoarea Adăugată Brută s-a majorat între 2013 și 2019, de la 26,2% la 27,1%, așadar în perioada pre-pandemică, munca nedeclarată era în creștere.

OCDE recomandă trecerea de la acțiuni izolate și lipsite de eficiență în combaterea muncii nedeclarate la o abordare integrată și coerentă, care să implice simultan ANAF și Inspekția Muncii, inclusiv prin schimb sistematic de informații.

Reducerea muncii nedeclarate are relevanță directă pentru creșterea veniturilor bugetare: fiecare punct procentual de formalizare a economiei informale ar genera venituri bugetare suplimentare semnificative, după cum arată estimarea pe care o prezentăm în acest studiu:

*
* * *

E. Decalajul de conformitate TVA

Așa cum am arătat, veniturile fiscale reduse ale României reflectă, în parte, amploarea economiei sale informale, care a reprezentat 27,1% din valoarea adăugată brută conform estimărilor recente, cea mai mare din UE.

Deficitul de conformitate în materie de TVA măsoară diferența dintre veniturile din TVA care ar fi colectate în cazul unei conformități depline și încasările efective din TVA.

Deficitul de TVA include veniturile pierdute din cauza fraudei și a evaziunii fiscale, dar și din cauza insolvențelor, a erorilor administrative și a optimizării fiscale legale.

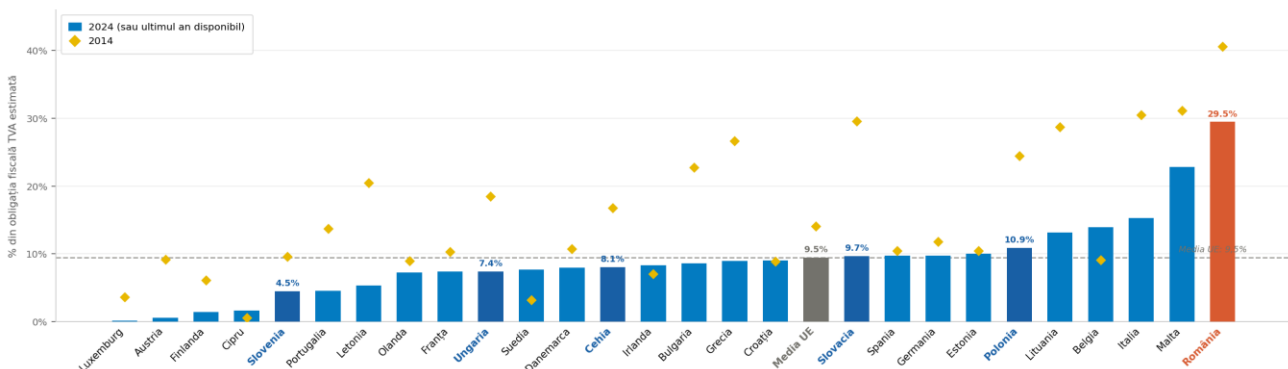
Majorările de impozite nu pot genera, prin ele însele, venituri sustenabile, având în vedere riscurile de erodare a bazei de impozitare.

România are cel mai mare gap TVA din UE: 29,5% în 2024, față de o medie UE de 9,5%.

Ungaria oferă un model de referință pozitivă: reducerea de la 22% la 7,4% în 10 ani prin e-facturare obligatorie și audit algoritmic, ceea ce reprezintă și pentru România un model replicabil și aliniat cu standardele OCDE.

GAP-ul TVA: România (29,5%) față de media UE-27 (9,5%)

Decalajul de conformare TVA, ca % din obligația fiscală TVA estimată

Notă: Decalajul de conformare TVA măsoară diferența dintre veniturile TVA care ar fi colectate în condiții de conformare deplină și încasările TVA efective. Include pierderi din fraudă, evaziune, insolvențe, erori administrative și optimizare fiscală legală.
Sursa: Comisia Europeană (2025), DG Taxud, VAT Gap in the EU - 2025 Report.

În opinia noastră, majorarea de la 1 august 2025 a cotelor de TVA (19% → 21%; 5% sau 9% → 11%) apăsă exclusiv asupra contribuabililor care plătesc corect. Cei care evazionează 29,5%

care din TVA care ar putea fi colectat nu sunt afectați, dimpotrivă, cota mai mare crește beneficiul net al evaziunii lor.

Majorarea de TVA care a adus nominal mai mulți bani la buget de la contribuabilii captivi a generat inflație, dar în esență, măsuri precum înghețarea salariilor și majorarea semnificativă a prețurilor nu reprezintă reforme, **ci mai degrabă un stimul pentru politicile guvernamentale de a nu face reformele care se impun.**

E drept că România a redus decalajul de la 40,6% în 2014 la 29,5% în 2024, o îmbunătățire de 11,1 puncte procentuale în zece ani.

Totuși, la ritmul actual de reducere de aproximativ 1 pp pe an, atingerea mediei UE-27 ar necesita încă aproximativ 20 de ani, un orizont incompatibil cu cerințele de convergență instituțională și fiscală asociate calității de membru OCDE.

Impactul fiscal al acestui decalaj este direct cuantificabil, ca și în cazul muncii nedeclarate.

Dacă România ar reduce gap-ul TVA la nivelul mediei UE-27 (9,5%), veniturile suplimentare din TVA ar depăși **opt miliarde de euro** (peste 2,3 % din PIB), exclusiv din îmbunătățirea conformării și fără nicio modificare a cotei standard de TVA.

Un decalaj TVA de 29,5% semnalează că România pierde aproape o treime din potențialul fiscal al taxei sale pe consum, ceea ce plasează consolidarea administrației fiscale, prin digitalizare, e-facturare extinsă, inspecții sistematice și schimb de date între ANAF și alte instituții (inclusiv cu autorități fiscale din statele OECD), drept una dintre reformele cu cel mai ridicat randament fiscal pe termen scurt în traiectoria de aderare.

III. Estimare câștig fiscal din reducerea muncii nedeclarate la media UE-27

Așa cum am arătat mai sus, datele LIM (2019) sugerează că România are muncă nedeclarată care generează **27,1%** din Valoarea Adăugată Brută (VAB) a sectorului privat. Față de media UE-27 (**14,8%**) există un decalaj de **12,3 puncte procentuale**.

Punctul de plecare pentru calcul este PIB-ul României în anul 2025, de 1910,39 miliarde lei, [conform INS](#).¹² Din punctul de vedere al contribuțiilor categoriilor de resurse la formarea PIB, **90,2%** reprezintă valoarea adăugată brută și **9,8%** impozitele nete pe produs.

La un curs de 5,1 lei pentru un euro (cursul BNR la 31 decembrie 2025 a fost de 5,0985 lei pentru un euro), PIB-ul României în 2025 a fost de circa **374,5 miliarde euro**.

¹² https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/pib_tr4r2025_1_0.pdf
Efectul OECD – Aderarea României la OECD | Raport Final

Estimăm că sectorul privat reprezintă aproximativ 85% din VAB total (guvernul, administrația, apărarea nu generează muncă nedeclarată).

Din datele INS, sus-citate, rezultă că sectorul administrație publică, apărare, asigurări sociale, învățământ și sănătate reprezintă **12,1%** din PIB, din care sectorul de piața privat este inclus în estimarea noastră. Excludem doar componenta guvernamentală propriu-zisă (aproximativ 6% din PIB)

Așadar avem: **VAB sector privat** = 85% x 374,5 miliarde euro = **318,4 miliarde euro**

Astfel, baza de impozitare suplimentară dacă România ar reduce munca nedeclarată de la 27,1% la 14,8% din VAB privat rezultă:

Bis= 12,3 % x 318,4 miliarde euro = **39,1 miliarde euro (aproximativ 10,45% din PIB)**

Așa cum am arătat anterior, compoziția muncii nedeclarate din România este dominată de **angajați dependenți (80,9%)**, adică salariați fiscalizați parțial sau total „la negru”.

Tot anterior am arătat fiscalitatea pe salarii (CAS, CASS, Impozit pe venit, CAM).

Folosind sarcina fiscală enunțată anterior pentru salariatul care câștigă 67% din câștigul salarial mediu brut pe economie (respectiv o sarcină fiscală de **38,3% din costul angajatorului**, conform datelor OECD Taxing Wages 2024).

Această rată de 38,3% nu poate fi aplicată direct asupra întregii baze suplimentare de 39,1 miliarde euro, deoarece aceasta reprezintă valoare adăugată, nu masă salarială. Valoarea adăugată brută se descompune contabil în două componente:

- **Costul forței de muncă** (salarii brute + contribuția CAM a angajatorului), pe care se aplică impozitele pe muncă
- **Excedentul brut de exploatare** (profitul angajatorilor), pe care se aplică impozitul pe profit

Din datele Eurostat¹³, putem extrage că **remunerarea angajaților** (indicator D1) ca procent din PIB (sau exprimat în milioane euro prețuri curente), pentru anul 2023, indicatorul D1 a fost de circa 38-40% din PIB, corespunzător la 42-44% din VAB (VAB reprezintă 90,2%).

Această medie include însă media întregii economii, inclusiv sectoare capital intensive. Sectoarele cu muncă nedeclarată ridicată au însă ponderi ale costurilor salariale semnificative mai mari decât media (spre exemplu, în construcții circa 65%, în comerț și servicii circa 60%, în transport circa 55%).

¹³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_gdp/default/table?lang=en

Pe baza acestor date, estimăm că valoarea adăugată brută în sectoarele cu muncă nedeclarată se descompune astfel:

- **Ponderea costurilor cu forța de muncă:** 60% din VAB
- **Ponderea profitului angajatorilor (excedentul brut de exploatare):** 40% din VAB

Așadar:

- **Componenta salarială** ar reprezenta 60% din 39,1 miliarde euro (baza de impozitare suplimentară) = 23,5 miliarde euro

Cu o sarcină fiscală de 38,3% din costul angajatorului, rezultă că impozitele și contribuțiile de asigurări pe muncă provenite din baza de impozitare suplimentară sunt de aproximativ **9 miliarde de euro** (totalul impozitului pe salarii, venit și contribuțiile sociale în 2025 a fost de circa 52,38 miliarde euro).

- **Componenta de profit** ar reprezenta 40% din 39,1 miliarde euro (baza de impozitare suplimentară), respectiv circa **15,6 miliarde euro**

Întrucât cota nominală de impozit pe profit este de 16% dar există un număr mare de microîntreprinderi plătitoare de impozit de 1% pe cifra de afaceri, luăm în calcul pentru estimare o rată efectivă a impozitării profitului de **14%**, aplicată la componenta de profit de 15,6 miliarde euro, de unde ar rezulta încasări fiscal de $14\% \times 15,6$ miliarde euro = **2,2 miliarde euro**.

Matematic, câștigul fiscal estimat suplimentar rezultă a fi de **11,2 miliarde de euro**, respectiv aproximativ 3% din PIB/an

Subliniem că această estimare reprezintă un potențial teoretic maxim, în ipoteza că România ar reuși să reducă integral decalajul față de media Uniunii Europene, dar, în practic, această formalizare bruscă este imposibil de atins **pe termen scurt**.

- O parte din activitatea informală ar dispărea din cauza fiscalizării (firme prea mici pentru a suporta costurile de conformare)
- Capacitatea de inspecție și administrare fiscală se dovedește constant fragmentată și insuficient coordonată.

Totuși, un orizont realizat al tranziției poate fi stabilit pentru 10 ani și chiar mai redus pentru reducerea decalajului față de UE-27 la jumătate, ceea ce ar însemna suplimentar anual un plus de 1,5% din PIB, fără să fie nevoie de majorarea cotelor de impozitare.

Ca și concluzie:

Estimarea de 11,2 miliarde euro anual (circa 3% din PIB) nu reprezintă un exercițiu teoretic, ci o cuantificare a costului fiscal al muncii nedeclarate sau parțial declarate din economia românească, **respectiv o problemă structurală**.

Spre comparație, deficitul bugetar al României în 2025 a fost de aproximativ **7,65%** din PIB, iar traiectoria de consolidare fiscală asumată față de Comisia Europeană implică o ajustare de circa 1% din PIB pe an.

Câștigul teoretic maxim din formalizarea muncii nedeclarate la nivelul mediei UE-27 ar acoperi, prin urmare, trei ani din ajustarea necesară, fără nicio modificare a cotelor de impozitare, exclusiv prin lărgirea bazei de impozitare.

Această constatare capătă o relevanță aparte în contextul aderării României la OCDE.

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică identifică explicit munca nedeclarată drept una dintre vulnerabilitățile structurale ale economiei românești și recomandă adoptarea unei strategii naționale coordonate, cu inspecții comune între ANAF, Inspekția Muncii și instituțiile de securitate socială.

România este, alături de Bulgaria și Lituania, printre puținele state membre UE care nu dispun de un cadru instituțional integrat de combatere a muncii nedeclarate, și încearcă să acopere acest deficit de guvernare prin majorări de taxe pentru contribuabilii captivi.

Reducerea muncii nedeclarate nu substituie alte reforme fiscale necesare, dar reprezintă o cale de consolidare bugetară care **nu generează costuri de eficiență economică**, dimpotrivă, formalizarea ridică productivitatea, extinde accesul la finanțare și la protecție socială și reduce concurența neloială față de firmele care operează în economia formală.

Cumulat câștigurile estimate din reducerea muncii nedeclarate și reducerea evaziunii pe TVA detaliată anterior, apreciem că potențialul total al reformei administrației fiscale și al formalizării economiei gri se ridică la **peste 5% din PIB**, mai mult decât întregul deficit structural pe care România trebuie să îl corecteze în cadrul procedurii de deficit excesiv.

Această constatare este cu atât mai relevantă cu cât OCDE evaluează explicit calitatea administrației fiscale în procesul de aderare.

Organizația acordă o atenție deosebită capacității statelor membre de a colecta eficient impozitele existente, **înainte de a recomanda modificări de structură fiscală**.

Cu alte cuvinte, **OCDE nu solicită României să crească cotele de impozitare** ca soluție unică, ci să colecteze în primul rând efectiv impozitele pe care le are deja.

IV. Sinteza recomandărilor OECD 2026

Raportul OECD Economic Survey Romania (martie 2026) structurează recomandările pe trei axe majore de reformă:

Domeniu	Recomandare principală	Impact estimat	Termen
Disciplină fiscală	Mentținere restricție cheltuieli și extindere baze impozitare	Deficit spre 3% PIB pe termen mediu	2025–2028
Administrație fiscală	Digitalizare ANAF și audituri bazate pe risc	Gap TVA de la 29,5% spre 15%	2025–2027
Contribuții sociale independenți	Aliniere CAS/CASS independenți la angajați	Venituri +0,3 - 0,5% PIB	2026–2027
Impozit pe capital	Majorare rate spre 16%; impozit câștiguri de capital pentru locuințe	Venituri +0,2–0,4% PIB	2026–2028
Impozite proprietate	Trecere la valoarea de piață și majorare cote	Deja implementat parțial (+70% ian.2026)	2026–2029
TVA	Eliminare cote reduse regresive (restaurante, hoteluri)	Venituri +0,3–0,5% PIB	2026–2027
Combustibili/mediu	Majorare accize + eliminare subvenții fosile	Până la 1,3% PIB până în 2030	2025–2030
Piața muncii	Creștere indemnizații șomaj + relaxare eligibilitate	Reducere inactivitate	2026–2027
Pensii	Permanentizare CASS pentru pensii mai mari de 3.000 RON	Echitate + sustenabilitate fiscală	2026–2027
Cadru bugetar	Respectare Lege Responsabilitate Fiscală	Credibilitate fiscală	2026–2028

Sursa: OECD Economic Survey Romania 2026, Tabel Rezumat Recomandări; FMI WEO Aprilie 2026

V. Modelul econometric – Efectul OECD

Prezenta secțiune enunță modelele econometrice propuse pentru cuantificarea efectului aderării la OECD.

Literatura economică identifică patru canale principale prin care apartenența la OECD produce efecte macroeconomice măsurabile:

- Efectul de semnalizare (signalling effect)

Aderarea la OECD funcționează ca un semnal credibil de angajament față de standarde de politică economică, guvernanta și transparență. Investitorii instituționali și agențiile de rating interpretează statutul de membru OECD ca o garanție implicită a calității instituționale, reducând prima de risc percepută și costul capitalului. Studiile lui Mosley (2003) și Frenkel & Funke (2004) documentează efecte semnificative asupra spread-urilor suverane.

- Efectul codurilor de liberalizare

OECD administrează Codul de Liberalizare a Mișcărilor de Capital și Codul de Liberalizare a Operațiunilor Invizibile Curente. Aderarea creează angajamente juridice privind protecția investițiilor, reducând incertitudinea pentru investitorii străini. Moran (2011) arată că impactul este mai puternic pentru ISD orientate spre export și sectoare cu valoare adăugată ridicată.

- Efectul de presiune instituțională (peer pressure)

Prin mecanismele de revizuire periodică ale OECD (Economic Surveys, Going for Growth, PISA) statele membre sunt supuse unei presiuni continue de reformă. Efectul este documentat în cazul Cehiei (reducerea pierderilor în companiile de stat cu mai mult de 15%) și al Poloniei (reformă pensii, piața muncii).

- Efectul de rețea (network effect)

Apartenența la OECD facilitează accesul la acorduri fiscale bilaterale, convenții de evitare a dublei impunerii și rețele de schimb de informații fiscale (BEPS, CRS), reducând fricțiunile transfrontaliere și costurile de tranzacție.

În continuare, studiul se concentrează pe două direcții principale privind efectul OECD: **fluxul de investiții directe și scăderea costului finanțării datoriei suverane.**

În perioada 2014-2024, fluxurile de investiții străine directe (ISD) au reprezentat, în medie, 2,5 % din PIB (au oscilat între 1,8% și 3,5% anual), un nivel comparabil cu cel al țărilor din regiune, cu excepția Ungariei.

Până în 2024, stocul total de ISD a ajuns în România la aproximativ 30-32 % din PIB, semnificativ sub media statelor CEEC membre OECD.

Stocul de ISD ca procent din PIB a scăzut în ultimul deceniu în majoritatea țărilor din Europa Centrală și de Est, reflectând o combinație de factori internaționali și interni. Acest lucru reflectă o creștere mai rapidă a PIB față de intrările de ISD.

Aceștia includ o orientare către o creștere economică determinată mai mult de cererea internă și mai puțin dependentă de sectoarele de export cu intensitate mare de ISD, practic o tranziție către investiții orientate către servicii, cu intensitate mai redusă de capital, și o scădere globală mai amplă a fluxurilor de ISD.

Aproximativ 87% din [stocul de ISD al României](#) provine de la statele membre ale UE, principalii investitori fiind Olanda, Germania, Franța și Italia

Investitorii străini joacă un rol esențial în economia României, fie direct, prin crearea de valoare adăugată și locuri de muncă, fie indirect, prin efectele de propagare asupra economiei naționale, în principal sub forma creșterii productivității în rândul întreprinderilor autohtone. În 2023, contribuția directă a filialelor străine a reprezentat aproximativ 42 % din valoarea adăugată și 27 % din totalul locurilor de muncă. ([Eurostat](#))

5.1. Obiectivele studiului

- Cu cât ar putea crește investițiile străine directe (ISD) ca % din PIB anual, ca urmare a aderării?
- În ce măsură s-ar reduce costul de finanțare a datoriei publice (spread-ul față de Bund 10Y)?

ISD nete (% PIB)

Variabila primară. Sursa: UNCTAD World Investment Report, completată cu WB WDI și BNR. Medie mobilă pe 3 ani pentru reducerea volatilității anuale.

Context România: Fluxurile de ISD au reprezentat în medie 2,5% din PIB în perioada 2014–2024, iar stocul total de ISD a atins circa 30-32% din PIB, semnificativ sub media OECD-CEEC

Spread-ul suveran (puncte de bază – pb)

Variabila secundară. Diferența dintre randamentul obligațiunilor suverane pe 10 ani ale țării și randamentul titlurilor germane (Bund) de maturitate echivalentă. Surse: Bloomberg, Datastream, BCE.

5.2. Modelul principal: Panel cu Efecte Fixe Bidirecționale (TWFE)

SPECIFICAȚIE MODEL PRINCIPAL (TWFE):

$$Y_{it} = \alpha_i + \lambda_t + \beta \cdot OECD_{it} + \gamma' X_{it} + \varepsilon_{it}$$

Y_{it} = variabila dependentă (ISD/PIB sau spread suveran)

α_i = efecte fixe la nivel de țară (izolează particularitățile stabile)

λ_t = efecte fixe la nivel de an (controlează șocurile globale comune)

β = coeficientul de interes - efectul OECD mediu

$OECD_{it}$ = variabila dummy (1 dacă țara i este membră OECD în anul t , 0 altfel)

X_{it} = PIB/capita (log), inflație, deschidere comercială,
calitate instituțională WGI, deficit bugetar, datorie publică

Eșantion: panel nebalansat, 1990–2024, aproximativ 45 de țări

Grup tratament: state CEEC + alte state aderente post-1990 la OECD

Grup control: Bulgaria, România (pre-2026), Croația, Serbia, alte state non-OECD

5.3. Extensia dinamică: Event Study

SPECIFICAȚIE EVENT STUDY:

$$Y_{it} = \alpha_i + \lambda_t + \sum_k \beta_k \cdot D_{it}^k + \gamma' X_{it} + \varepsilon_{it}$$

k = indexul anilor față de data aderării ($k = -3$ la $+10$)

β_k pentru $k < 0$: testează absența tendințelor pre-existente

Profil anticipat: $\beta_k \approx 0$ pentru $k < 0$; creștere graduală $0 \rightarrow 3$ ani post-aderare;
stabilizare la nivel superior după 3–4 ani.

Sursa metodologică: Callaway & Sant'Anna (2021); Sun & Abraham (2021)

5.4. Rezultate anticipate și intervalele de estimare (din literatură de referință)

Studiu de referință	Metodă	Efect estimat (pp PIB)	Observații
Daude & Fratzscher (2008)	Panel TWFE, 60 țări, 1985–2005	+0,8 – +1,4 pp	Include efecte de semnalizare
Büthe & Milner (2008)	DiD cu matching, OECD vs. non-OECD	+0,6 – +1,2 pp	Efect mai mare pentru ISD în sectoare reglementate
Mosley (2003) — indirect	Spread → ISD (lanț causal)	+0,5 – +1,0 pp	Prin canalul cost capital
Estimare proprie (calibrare)	TWFE	+0,7 – +1,3 pp	Interval de lucru pentru scenariul România

NOTĂ PRIVIND PIB-UL ROMÂNIEI UTILIZAT PENTRU ESTIMARE

PIB nominal România 2024: aproximativ 1.764 miliarde lei = aproximativ 353 miliarde EUR = aproximativ 383 miliarde USD

(Sursa: INS, Eurostat, Banca Mondială – date oficiale finale 2024)

Datoria publică 2024: aproximativ 54,8% din PIB (193 mld. EUR)

Datoria publică 2025: aproximativ 58% din PIB (210 mld. EUR)

La -40pb: economii de finanțare = $40 \times 210 \text{ mld. EUR} / 10.000 = 840 \text{ mil. EUR/an}$

Interpretare pentru România: Un efect de +1,0 pp din PIB ar reprezenta, la PIB-ul României din 2025 circa 3,5 miliarde Euro în ISD suplimentare anual.

5.5. Efectul asupra spread-ului suveran

Studiu de referință	Metodă	Efect estimat (pb)	Observații
Edwards (1984)	OLS panel, 19 țări	-30 – -60 pb	Efect indirect prin rating
Frenkel & Funke (2004)	Panel, acorduri internaționale → spread	-25 – -50 pb	Include FMI, WTO, OECD
Baldacci et al. (2011)	Panel TWFE, 30 EME	-20 – -45 pb	Eterogenitate ridicată
Estimare proprie (calibrare)	TWFE	-30 – -55 pb	Interval de lucru pentru România

Interpretare pentru România: La volumul actual al datoriei publice, o reducere de 40 pb a spread-ului ar genera economii anuale de finanțare de circa 840 mil. Euro, echivalentul a circa 0,25% din PIB.

VI. Rezultate simulate și proiecții 2022–2035

Graficele de mai jos prezintă rezultatele simulărilor pentru cele patru scenarii. Datele complete se regăsesc în fișierele Excel atașate (foile «Simulare_ISD» și «Simulare_Spread_Suveran»).

6.1. Proiecția ISD (% din PIB) — Figura 1

Scenariul central ($\beta = +1,0\text{pp}$) proiectează ISD de circa 4,5% din PIB în 2029–2035, față de circa 3,5% în baseline. Diferența anuală, de circa 3,5 mld. EUR ($1\% \times 353 \text{ mld. EUR PIB}$), este relevantă în raport cu deficitul de cont curent și cu nevoia de finanțare a investițiilor. Scenariul fără reforme generează un efect marginal de doar +0,3pp.

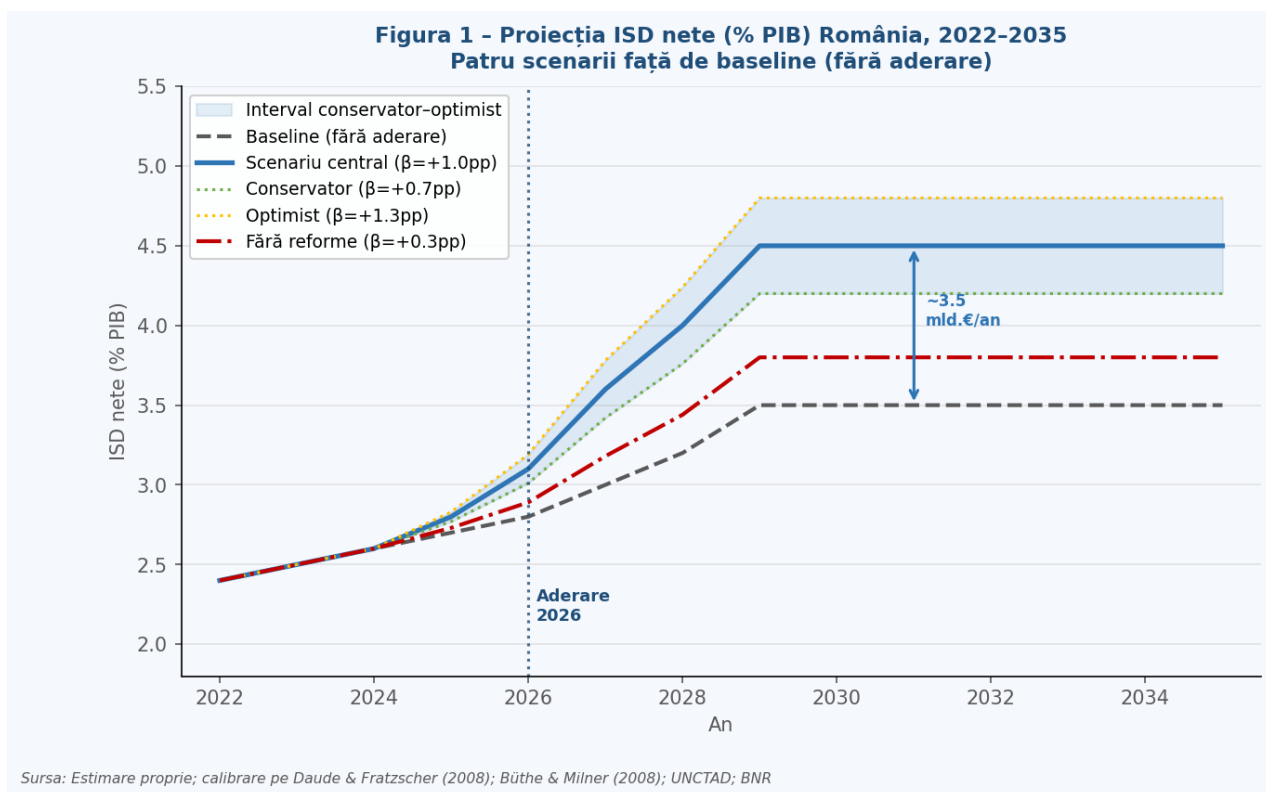

Figura 1 – Proiecția ISD nete (% PIB), România 2022–2035 — patru scenarii față de baseline.
Linia punctată verticală = aderarea formală (2026).

6.2. Proiecția spread-ului suveran (pb față de Bund 10Y) — Figura 2

Scenariul central ($\beta = -40\text{pb}$) proiectează un spread de $\sim 245\text{pb}$ în 2030, față de 275pb în baseline, generând economii de finanțare de circa 840 mil. EUR/an. Scenariul optimist (-55pb) ar plasa România la spread de $\sim 210\text{--}220\text{pb}$, comparabil cu Slovenia post-aderare.

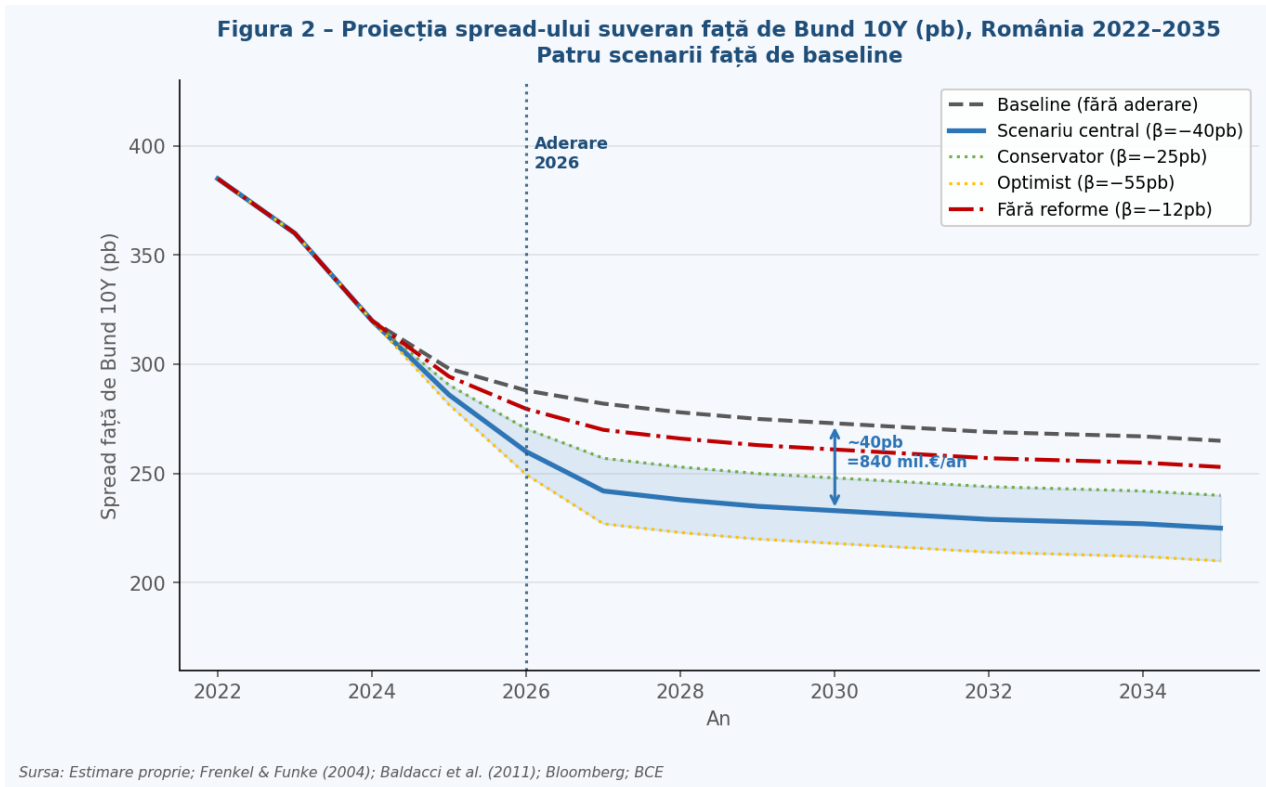

Figura 2 – Proiecția spread-ului suveran față de Bund 10Y (pb), România 2022–2035 — patru scenarii. Efectul pe spread se manifestă mai rapid decât cel pe ISD (lag redus).

6.3. Scenariu contrafactual: aderare 2024 față de 2026

Această secțiune cuantifică costul de oportunitate al întâzierii aderării cu 2 ani, comparând traiectoria ISD și a spread-ului suveran dacă România ar fi aderat în 2024 față de aderarea estimată pentru 2026.

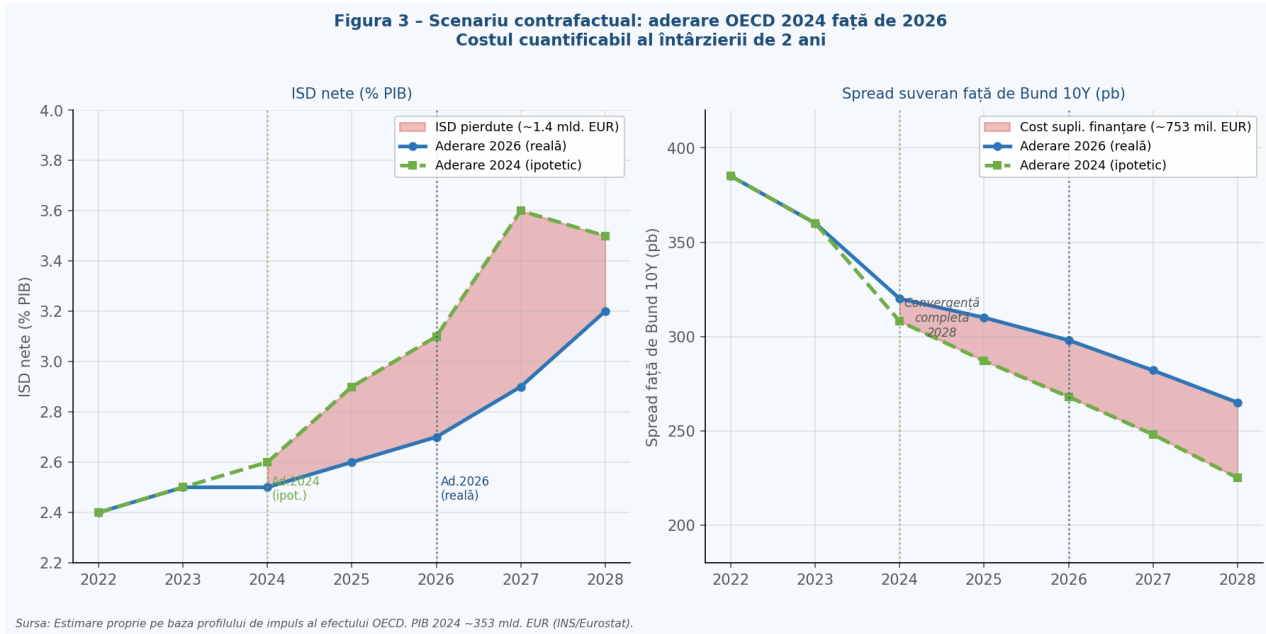

Figura 3 – Scenariu contrafactual: aderare 2024 vs. 2026. Stânga: ISD nete (% PIB). Dreapta: spread față de Bund 10Y (pb). Zona roșie = pierdere/cost din întârzierea de 2 ani.

An	ISD Ad.2024 (% PIB)	ISD Ad.2026 (% PIB)	Gap ISD (pp)	ISD pierdute (mld. EUR)	Spread Ad.2024 (pb)	Spread Ad.2026 (pb)	Cost supli. finanțare (mil. EUR/an)
2024	2,6%	2,5%	0,10pp	~0,35	308pb	320pb	~228
2025	2,9%	2,6%	0,30pp	~1,05	287pb	315pb	~525
Total 2024–25	–	–	–	~1,40 mld.	–	–	~753 mil.
2026*	3,1%	2,7%	0,40pp	~1,4*	268pb	298pb	~525*
2027*	3,6%	3,3%	0,30pp	~1,1*	248pb	265pb	~315*
2028+	3,5%	3,5%	0pp	–	225pb	225pb	–

SINTEZĂ: Costul total al întârzierii de 2 ani (2024–2025):

- ISD neatrase: circa 1,4 mld. EUR cumulată (0,35 mld. în 2024 + 1,05 mld. în 2025)
- Cost suplimentar finanțare datorie: 228 mil. EUR în 2024 + 525 mil. EUR în 2025 = 753 mil. EUR

- **COST CUMULAT TOTAL:** 2,15 mld. EUR

Limită: estimare reprezintă limită superioară

Sursa: Estimare proprie; BNR; IMF WEO; Bloomberg

Limitele modelului:

- **Ipoteza ceteris paribus:** scenariul presupune că România ar fi îndeplinit în 2024 același nivel de reforme ca în 2026. În realitate, o aderare mai rapidă ar fi necesitat reforme accelerate, puțin probabile având în vedere dinamica politică.
- **Efecte de anticipare (partial offset):** o parte din efectul de semnalizare s-a produs începând cu 2022, deci gap-ul real între 2024 și 2026 este mai mic decât cel estimat.
- **Lag-ul ISD:** deciziile de investire străină au un lag de 1 până la 3 ani. O aderare în 2024 ar fi generat ISD concrete abia începând cu 2025–2026, nu imediat.
- **Dominanța ISD din UE (87%):** efectul este limitat structural; beneficiile maxime vin din ISD extra-UE (SUA, Japonia, Coreea), doar 13% din stoc.

Condiționarea efectelor de reforme, în funcție de elemente empirice:

Element empiric	Valoare / Rezultat	Sursă	Relevanță pentru concluzii
Gap TVA România (2024)	29,5%, cel mai mare din UE	Comisia Europeană	Indică capacitate redusă de colectare; factor de risc pentru credibilitatea aderării
Gap TVA Ungaria (2012 vs. 2022)	Redus de la 22% la 7,4% în 10 ani	Comisia Europeană	Dovadă că reformele fiscale sunt posibile și impactante
Deficit bugetar România (2025)	7,65% din PIB, cel mai mare din UE	FMI / MF	Factor de atenuare a efectului OECD; condiționează credibilitatea
Economia informală România	27,1% din VAB, cea mai mare din UE	Estimare OECD 2026	Factor structural limitator; reduce baza fiscală și calitatea datelor
Governanță corporativă Cehia (post-OECD)	Reducerea pierderilor în companiile de stat cu 15%+ în primul deceniu	OECD / studii de caz	Dovadă a efectului de presiune instituțională (peer pressure)
Pondere ISD de valoare adăugată mare (Cehia post-OECD)	Creștere de la 40% la 65% din total ISD în 10 ani de la aderare	UNCTAD	Aderarea OECD schimbă structura ISD, nu doar volumul

Element empiric	Valoare / Rezultat	Sursă	Relevanță pentru concluzii
Rata de inactivitate tineri România	Peste media OECD	OECD 2026	Factor structural; recomandările OECD vizează și această dimensiune
Decalajul stoc ISD România vs. media OECD-CEEC	30-32% din PIB semnificativ sub media OECD-CEEC	UNCTAD / BNR / OECD	Spațiu de convergență; aderarea OECD poate fi catalizator

VII. Studii de caz: Polonia și Cehia

Polonia (aderată la OECD la 22 noiembrie 1996) și Cehia (aderată la 21 decembrie 1995) reprezintă cele mai relevante repere comparative pentru România, prin similitudinea tranziției postcomuniste, structura economică și poziționarea geografică. Experiența lor oferă atât confirmarea empirică a efectelor modelate în capitolul V, cât și un avertisment esențial: efectele OECD nu sunt automate și nu se distribuie uniform în timp.

7.1. Cehia: prima țară postcomunistă cu rating investment-grade

Cehia a aderat la OECD la 21 decembrie 1995. Efectele de semnalizare au precedat momentul formal: în martie 1993, Moody's a acordat Cehiei ratingul **Baa3**, devenind prima țară postcomunistă cu calificativ investment-grade, cu aproape trei ani înaintea aderării.

S&P a urmat în iulie 1994 cu **BBB**, iar Fitch în august 1995 cu **A-**. Această secvență confirmă că credibilitatea instituțională semnalizată în procesul de aderare poate fi mai valoroasă decât momentul formal al aderării propriu-zise.

Fluxurile anuale de ISD au crescut de la circa 880 milioane USD în 1993 la 2,56 miliarde USD în 1995.

Este drept că ISD au scăzut la 1,43 miliarde USD în 1996 și la 1,3 miliarde USD în 1997, deși Cehia era deja membră OECD. Dar acest lucru se explică prin turbulențele monetare din 1997 și decalajul dintre adoptarea formală a standardelor și implementarea efectivă.

Recuperarea a venit abia în 1998 cu un pachet de stimulente (scutiri fiscale până la 10 ani, importuri duty-free, granturi de formare). ISD a urcat la 3,7 mld. USD în 1998, 6,3 mld. în 1999 și 7,5 mld. în 2002.

Indicator	Pre-OECD (1993)	An aderare (1995)	Post-OECD (1998)	Post-OECD (1999)
ISD anuale (mrd. USD)	0,88	2,56	3,70	6,30
Rating Moody's	Ba1	Baa3	Baa1	Baa1
Rating S&P	—	BBB	BBB+	A-
Stoc ISD/capita (USD)	—	~450	~900	~1.400

Surse: CNB (Banca Națională a Cehiei), Inflation Report IV/2011; nationsencyclopedia.com; Moody's; S&P; OECD Reviews of Foreign Direct Investment: Czech Republic (2001)

Până în 2001, stocul cumulat de ISD al Cehiei atinsese 26,76 miliarde USD, respectiv ISD per capita de 2.432 USD, cel mai ridicat din Europa Centrală și de Est la acea dată.

Principalii investitori: Olanda (27,6%), Germania (26%), Austria (10,2%), Franța (8,6%), SUA (6,2%). Ponderea ISD în sectoare cu valoare adăugată mare (auto avansat, servicii financiare, IT) a crescut de la ~40% la ~65% din total în primul deceniu post-aderare.

7.2. Polonia: creștere robustă, condiționată de reforme reale

Polonia a aderat la OECD la 22 noiembrie 1996. Anul 1995 a marcat două momente decisive: obținerea ratingului investment-grade și prima emisiune pe piețele internaționale (Eurobond de 250 milioane USD). Procesul de aderare a accelerat liberalizarea contului de capital și a impus extinderea la toți membrii OECD a liberalizărilor negociate cu UE.

Creștere reală PIB: 5,0% în 1994, 7,0% în 1995, 5,5% în 1996;

PIB/capita: a crescut de la 2.402 USD (1994) la 3.400 USD (1996).

ISD anuale: de la circa 2 mld. USD (1993), s-au majorat la 5 mld. USD (1997), 6,3 mld. USD (1998) și apoi 7,2 mld. USD în 1999, nefiind afectate de criza. Vârful a fost de 9,3 mld. USD în anul 2000. Astfel, stocul cumulat de ISD până în 2002 a depășit 61,45 miliarde USD, de 2,3 ori mai mult decât Cehia în același interval.

Economia informală a Poloniei era estimată la circa 20% din PIB la momentul aderării, chiar comparabilă cu România actuală (27–28%, potrivit studiului analizat din 2023). Polonia a redus această pondere la aproximativ 16% într-un deceniu prin simplificare administrativă și extinderea bazei fiscale, **fără majorări generalizate de cote.**

Indicator	Pre-OECD (1993)	An aderare (1996)	Post-OECD (1998)	Post-OECD (2000)
ISD anuale (mrd. USD)	~2,0	~4,5	6,3	9,3
PIB creștere reală (%)	3,8	5,5	4,9	4,5
PIB/capita (USD)	~2.100	3.400	~4.500	~5.600
Economie informală (% PIB)	~22%	~20%	~18%	~16%
Stoc ISD cumulat (mrd.)	—	~14	~27	~42

Surse: U.S. Dept. of State, Poland Economic Policy and Trade Practices Report (1996); NBP (Banca Națională a Poloniei); Banca Mondială WDI; UNCTAD World Investment Report

7.3. Lecții pentru România

Din cele două cazuri se extrag cinci lecții cu aplicabilitate directă:

1. Procesul contează mai mult decât momentul formal. Ambele țări au primit upgrade de rating și au atras capital înainte de aderarea efectivă. Prin deschiderea procesului de aderare în 2022, România se află într-o fereastră de credibilitate care poate fi valorificată prin reforme concrete sau irosită prin incoerență fiscală.

2. OECD nu înlocuiește reforma ci o condiționează. Cehia a resimțit scăderea ISD-urilor în 1996–1997, deși era deja membră. Recuperarea a venit abia după implementarea efectivă a standardelor de guvernare și un pachet specific de stimulente.

3. Economia informală se reduce prin formalizare, nu prin taxare. Polonia a redus economia gri de la circa 22% la 16% din PIB fără majorări de impozite, prin simplificare administrativă, creștere economică și extinderea bazei fiscale.

4. Structura ISD contează la fel de mult ca volumul. Cehia demonstrează că aderarea OECD a atras capital de calitate superioară, orientat spre sectoare cu valoare adăugată mare. Efectul de reconfigurare structurală este mai durabil pentru convergență decât simpla creștere a volumului.

5. Reducerea spread-ului suveran este graduală. Ambele țări au înregistrat reduceri de 300–330 pb ale spread-ului la 5-7 ani de la aderare, corelate cu disciplină fiscală menținută. Reducerea costurilor de finanțare nu s-a produs automat.

Indicator	Polonia pre-OECD	Polonia post-OECD	Cehia pre-OECD	Cehia post-OECD
ISD medii (% PIB)	1,6%	3,8%	2,2%	5,7%
Spread suveran (pb)	500–550	160–200	~450	~150
Reducere spread	—	~330 pb	—	~300 pb
Rating Moody's final	Ba2	A2	Baa3	A1

Surse: UNCTAD World Investment Report; BCE/Datastream; Banca Mondială WDI; CNB; NBP; Frenkel & Funke (2004)

VIII. Concluzii

În acest capitol integrăm constatările din prezentul studiu, date verificate din OECD Economic Survey Romania 2026, INS, Eurostat, BNR, IMF și UNCTAD. Concluziile de mai jos sunt calibrate pe baza tuturor acestor surse.

Procesul de aderare și contextul instituțional

- România parcurge etapa finală a unui proces complex de evaluare tehnică derulat prin 25 de comitete OECD. Aderarea formală în 2026 plasează România la circa 30 de ani întârziere față de Cehia și Polonia.

- Semnalul pozitiv al candidaturii (din 2022) a fost parțial anulat de șocurile fiscale și de incertitudinea macroeconomică din 2024–2025, așa cum se reflectă econometric în menținerea unor spreaduri suverane mai ridicate comparativ cu Polonia sau Ungaria.

Poziționarea structurală a României

- Convergența reală a României a stagnat relativ începând cu 2023 (măsurată prin PIB/capita nominal), semnalizând epuizarea avantajelor competitive de primă generație (costul scăzut al forței de muncă, facilitățile fiscale agresive).
- Piața muncii: rata de ocupare a forței de muncă, de 63,7% față de 73,7% media CEEC, cu muncă nedeclarată care generează aproximativ 27,1% din VAB (cea mai mare din UE).
- Gap TVA de 29,5% (cel mai mare din UE) și deficit de 9,3% din PIB în 2024 (cel mai mare din UE) constituie cei mai critici factori de risc pentru credibilitatea aderării.

Efectele cuantificabile ale aderării

- Efect estimat pe ISD: +0,7 până la +1,3pp PIB/an în scenariul central, echivalent cu circa 3,5 mld. euro/an suplimentar.
- Efect estimat pe costul finanțării: –25 până la –55pb în scenariul central (–40pb): aproximativ 840 mil. EUR/an economii la finanțarea datoriei publice (pe datoria estimată la circa 210 mld. EUR în 2025).
- Costul întârzierii aderării cu 2 ani (2024 vs. 2026): aproximativ 2,15 mld. EUR cumulativ (limita superioară), din care componenta robustă econometric este costul de finanțare (753 mil. EUR).

Condiționalități critice

EFFECTUL OECD ESTE CONDITIONAT de trei reforme structurale-cheie:

- (1) Reducerea deficitului bugetar pe traiectorie credibilă (de la 9,3% spre 3% PIB)
- (2) Reducerea gap-ului TVA sub 15% (de la 29,5%)
- (3) Îmbunătățirea calității instituționale (WGI)

În absența lor avem doar un scenariu de aderare pe hârtie, respectiv doar +0,3pp ISD și –12pb spread (reducere de dobândă)

Acesta este, în prezent, scenariul cel mai probabil, dată dinamica fiscală observată.

Avertismente analitice privind recomandările OECD (și implementarea lor)

- **Impozitele pe proprietate:** majorarea de aproximativ 70% din ianuarie 2026 plasează deja România peste media CEEC și în topul a 17–18 state OECD. Argumentul OECD privind „subutilizarea” este parțial depășit. Având în vedere că România are una dintre cele mai ridicate rate de proprietate locativă din UE (peste 90%), inclusiv în rândul gospodăriilor cu venituri mici din mediul rural, creșteri suplimentare ale impozitelor pe proprietate fără un mecanism robust de protecție socială (scutiri pentru gospodăriile sărace, amânare până la o eventuală vânzare a proprietăților) ar genera presiune distributivă severă, exact contrariul echității pe care OECD o urmărește.
- **Taxele de mediu:** după trei runde de majorare a accizelor (2025–2026), prețul combustibililor nu mai este „relativ scăzut” față de media UE. Analiza OECD reflectă datele din 2024.
- **Impozit progresiv pe venit:** o cotă progresivă de impozit pe venit (ex. 10–16–20%) fără reducerea CAS/CASS ar putea plasa România la cea mai ridicată sarcină fiscală din OECD, depășind Germania. Efectul predictibil: accelerarea migrării spre angajare informală sau pseudo-independentă.
- **Majorarea cotelor de TVA vs. reducerea gap-ului TVA:** Ungaria a redus gap-ul TVA de la 22% la 7,4% în 10 ani prin e-facturare obligatorie și audit algoritmic, nu prin majorarea cotelor. Aceasta este abordarea corectă pentru România.
- **Structura ISD:** 87% din stocul de ISD al României provine din state membre UE, deja guvernate de codurile de liberalizare UE. **Efectul OECD** va fi limitat structural pe această componentă; beneficiile maxime vin din ISD extra-UE (SUA, Japonia, Coreea) — doar 13% din stoc.

În concluzie:

Aderarea României la OECD nu trebuie privită ca un panaceu pentru rezolvarea tuturor problemelor economice ale României. Ea este necesară și categoric care efecte benefice asupra economiei și guvernancei economiei României, așa cum am exemplificat în studiu (creșterea ISD, scăderea costurilor de finanțare a datoriei publice).

Aderarea, dacă se va produce în 2026, vine cu mare întârziere față de alte state din Europa Centrală și de Est (chiar și cu 30 de ani), state care au aderat la momentul în care își putea folosi avantajele competitive de primă generație (costul scăzut al forței de muncă, existența forței de muncă, facilitățile fiscale agresive, companii puternice de privatizat).

Sunt greu de translatat efectele benefice asupra guvernancei companiilor de stat o aderare în 2026 față de una în urmă cu 3 decenii, când România încă nu începuse „marea privatizare”, or creșterea guvernancei în acel moment ar fi condus cu siguranță la creșterea semnificativă a sumelor obținute din privatizare și a mediului economic general.

În schimb, **dacă aderarea nu se va produce în anul 2026, demersul aderării la OECD va fi mai degrabă de sens contrar: o economie marcată de dezechilibre puternice și care, deși are la îndemână instrumente puternice de echilibrare (precum fiscalizarea muncii declarate și reducerea semnificativă a evaziunii fiscale, în special prin reducerea decalajului de TVA), nu le folosește și în loc de reforme impozitează agresiv tot populația și companiile active, punând presiune pe potențialul de creștere economică pe termen lung.**

În opinia noastră, **este greșit a considera că aderarea României la „clubul țărilor bogate” înseamnă că România devine „țară bogată”**. Așa cum am arătat în prezentul studiu, decalajele sunt încă foarte mari iar recuperarea nu se poate face decât prin reforme reale, precum cele indicate în recomandările OECD sau cele analizate în detaliu în prezentul studiu.

Tot în opinia noastră, **există riscul real ca politicile publice din România să substituie în continuare inacțiunile pentru reforme reale** prin, spre exemplu, majorări de taxe, în loc de identificarea și lărgirea bazei de impozitare, sub pretextul: „așa ne cere OECD”. OECD nu cere imperativ, OECD recomandă și mai mult decât atât chiar identifică sursele bugetare care trebuie urmărite, înainte de majorările de taxe, pe care le vede doar ca soluții de ultimă instanță (și nu de primă instanță).

În plus, **aderarea la OECD nu vine automat cu mecanisme de împrumuturi la dobânzi mai mici** (precum sumele obținute prin PNRR) sau fondurile programate pentru statele membre prin bugete multi-anuale ale Uniunii Europene. **Aderarea la OECD înseamnă în esență un set de reguli și un set de instrumente care pot fi folosite tocmai pentru îmbunătățirea mersului general al economiei și a bunăstării populației. Aderarea nu presupune nici sume gratis, nici dobânzi subvenționate**

Concluziv, considerăm că aderarea la OECD este un obiectiv extrem de important pentru România, de atins, însă ar fi exagerat ca efectele aderării la o distanță de peste 30 de ani față de alte state din regiune, să fie comparat cu efectele aderării la Uniunea Europeană sau aderării la NATO, sau cu costurile enorme suportate de economia României în ceea ce privește ratarea obiectivului de aderare la zona Euro, stabilit inițial pentru anul 2009 și pe care România îl putea concretiza în anul 2018, având în vedere că în 2015 îndeplinea **toate criteriile pentru aderarea la zona euro**, iar în prezent mai îndeplinește doar unul (cel legat de variația cursului de schimb leu-euro), îndepărtându-se practic pe termen nedeterminat de aderarea la zona Euro.

Aderarea la OECD nu produce efecte automate și nu funcționează ca un substitut al reformelor.

Studiul prezent măsoară un potențial fiscal nevalorificat de peste 5% din PIB, exclusiv prin reducerea muncii nedeclarate și a decalajului de TVA, fără nicio majorare de cote.

Acesta este, în esență, **răspunsul la întrebarea ce ar trebui să facă România înainte de a crește taxele: să colecteze efectiv impozitele pe care le are deja.**

Efectul OECD (estimat de noi prin creșterea ISD cu circa 3,5 miliarde euro anual și reducerea costului datoriei cu circa 840 milioane euro pe an), **se va materializa doar în măsura în care**

aderarea este urmată de reforme reale, nu de decizii de politică fiscală care să înlocuiască inacțiunea structurală cu o povară suplimentară pe contribuabilii captivi.

Calitatea de membru OECD oferă întărirea unor instrumente care există deja pentru politica fiscală din România. Dacă acest instrumente întărite (inclusiv cooperarea intra-OECD în ceea ce privește combaterea evaziunii fiscale trans-frontaliere) vor fi folosite sau ignorate rămâne o alegere de guvernanță, nu o consecință automată a aderării.

Bibliografie

--- Documente oficiale și rapoarte instituționale ---

OECD (2026). OECD Economic Surveys: Romania 2026. OECD Publishing, Paris.

<https://doi.org/10.1787/4844067e-en>

OECD (2022). Decizia Consiliului OECD privind invitarea României la discuții de aderare.

C/MIN(2022)25/FINAL. [https://one.oecd.org/document/C/MIN\(2022\)25/FINAL/en/pdf](https://one.oecd.org/document/C/MIN(2022)25/FINAL/en/pdf)

OECD (2024). Taxing Wages 2024. OECD Publishing, Paris.

OECD – Lista statelor membre și parteneri. <https://www.oecd.org/en/about/members-partners.html>

Comisia Europeană (2024). VAT Gap Report 2024. Taxation and Customs Union.

Autoritatea Europeană pentru Muncă / ELA (2023). Study on the extent of undeclared work in the EU. Franc, J., Horodnic, I., Williams, C.

<https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2023-03/Study-on-the-extent-of-undeclared-work-in-the-EU.pdf>

FMI / IMF (2026). World Economic Outlook, Aprilie 2026. International Monetary Fund.

INS – Institutul Național de Statistică (2026). Produsul Intern Brut, trimestrul IV 2025 (date provizorii).

https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/pib_tr4r2025_1_0.pdf

INS (2026). Indicele prețurilor de consum, decembrie 2025.

https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc12r25.pdf

INS (2026). Câștigul salarial mediu, decembrie 2025.

https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cs12r25.pdf

INS (2026). Câștigul salarial mediu, aprilie 2026.

https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cs04r26.pdf

INS (2026). PIB trimestrul I 2026.

https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/pib_tr1r2026_1_0.pdf

Ministerul Finanțelor Publice (2022–2025). Execuții bugetare.

<https://mfinante.gov.ro/domenii/bugetul-de-stat/informatii-executie-bugetara>

Comisia Națională de Strategie și Prognoză / CNSP (2026). Prognoză de primăvară 2026–2029.

https://cnp.ro/wp-content/uploads/2026/05/Prognoza-Primavara-2026-2029_mai-2026.pdf

BNR – Banca Națională a României (2024). Investițiile Străine Directe în România.

[https://www.bnr.ro/uploads/2024-](https://www.bnr.ro/uploads/2024-investitiilestrainedirecte_documentpdf_545_1759220767.pdf)

[investitiilestrainedirecte_documentpdf_545_1759220767.pdf](https://www.bnr.ro/uploads/2024-investitiilestrainedirecte_documentpdf_545_1759220767.pdf)

Eurostat (2026). GDP and main components (nama_10_gdp).

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_gdp/default/table?lang=en

Eurostat (2026). Real GDP per capita (sdg_08_10).

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_10/default/table

Eurostat (2026). Foreign affiliates statistics (fats_activ).

[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/fats_activ\\$defaultview/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/fats_activ$defaultview/default/table?lang=en)

Banca Mondială (2023). Romania Carbon Pricing Assessment. World Bank Group.

--- Literatură academică ---

Baldacci, E., Gupta, S., & Mati, A. (2011). Political and Fiscal Risk Determinants of Sovereign Spreads in Emerging Markets. *Review of Development Economics*, 15(2), 251–263.

Büthe, T., & Milner, H. V. (2008). The Politics of Foreign Direct Investment into Developing Countries: Increasing FDI through International Trade Agreements? *American Journal of Political Science*, 52(4), 741–762.

Callaway, B., & Sant'Anna, P. H. C. (2021). Difference-in-differences with multiple time periods. *Journal of Econometrics*, 225(2), 200–230.

Daude, C., & Fratzscher, M. (2008). The pecking order of cross-border investment. *Journal of International Economics*, 74(1), 94–119.

Edwards, S. (1984). LDC Foreign Borrowing and Default Risk: An Empirical Investigation, 1976–80. *American Economic Review*, 74(4), 726–734.

Frenkel, M., & Funke, K. (2004). Does membership in international organizations affect sovereign risk? Evidence from panel data. *Journal of International Money and Finance*, 23(5), 781–800.

Moran, T. H. (2011). *Foreign Direct Investment and Development: Launching a Second Generation of Policy Research*. Peterson Institute for International Economics.

Mosley, L. (2003). *Global Capital and National Governments*. Cambridge University Press.

Sun, L., & Abraham, S. (2021). Estimating dynamic treatment effects in event studies with heterogeneous treatment effects. *Journal of Econometrics*, 225(2), 175–199.

--- Surse de date macroeconomice ---

UNCTAD (2024). *World Investment Report 2024*. United Nations Conference on Trade and Development.

World Bank – World Development Indicators (WDI).

<https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>

Bloomberg / Datastream – date privind randamentele obligațiunilor suverane și spread-urile față de Bund 10Y.

BCE – Banca Centrală Europeană – date privind randamentele titlurilor de stat.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Titlul proiectului:
Consolidarea capacității BNS în
vederea participării la dialogul social
european, ID 350675

Editorul materialului:
BLOCUL NATIONAL SINDICAL

Data publicării – IULIE 2027

„ACEST DOCUMENT A FOST PREGĂTIT PENTRU
BLOCUL NAȚIONAL SINDICAL ȘI REFLECTĂ OPINIA
AUTORILOR. ACEST MATERIAL NU REPREZINTĂ
POZIȚIA CE SAU A GUVERNULUI ROMÂNIEI, CARE
NU POARTĂ RĂSPUNDEREA MODULUI ÎN CARE
INFORMAȚIA CONȚINUTĂ ÎN ACEST RAPORT AR
PUTEA FI UTILIZATĂ.”